P10_TA(2024)0035

Konference OSN o změně klimatu 2024 v Baku, Ázerbájdžán (COP29)

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. listopadu 2024 o Konferenci OSN o změně klimatu konané v roce 2024 v ázerbájdžánském Baku (COP29) (2024/2718(RSP))

(C/2025/808)

Evropský parlament,

— s ohledem na Rámcovou úmluvu Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) a na Kjótský protokol k této úmluvě,

— s ohledem na dohodu přijatou dne 12. prosince 2015 na 21. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP21) v Paříži (Pařížská dohoda),

— s ohledem na 28. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP28), na 18. zasedání konference smluvních stran jednající jako shromáždění smluvních stran Kjótského protokolu (CMP18), na páté zasedání konference smluvních stran sloužící jako zasedání smluvních stran Pařížské dohody (CMA5) a na Glasgowský klimatický pakt přijatý dne 13. listopadu 2021 na 26. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP26) v Glasgow,

— s ohledem na dohodu uzavřenou na 27. konferenci smluvních stran UNFCCC (COP27) o vytvoření zvláštního fondu pro kompenzaci ztrát a škod, dále na dohodu uzavřenou na konferenci COP28 o zřízení přechodného výboru zaměřeného na zahájení fungování nových mechanismů financování umožňujících reagovat na ztráty a škody a na Santiagskou síť pro kompenzaci ztrát a škod,

— s ohledem na své usnesení ze dne 21. listopadu 2023 o konferenci OSN o změně klimatu 2023 v Dubaji, Spojené arabské emiráty (COP28) ([1]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. dubna 2024 o Ázerbájdžánu, zejména o represi proti občanské společnosti a případech dr. Qubada İbadoğlua Bayramova a İlhamize Quliyeva ([2]), a na všechna svá předchozí usnesení o Ázerbájdžánu,

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje,

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o plnění cílů udržitelného rozvoje ([3]),

— s ohledem na zvláštní zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) o globálním oteplení o 1,5 °C z roku 2018, na jeho zvláštní zprávu o změně klimatu a půdě, na jeho zvláštní zprávu o oceánech a kryosféře v měnícím se klimatu a na jeho šestou hodnotící zprávu (AR6),

— s ohledem na Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu, na jeho zprávu ze dne 18. ledna 2024 nazvanou „Towards EU climate neutrality: progress, policy gaps and opportunities“ a jeho zprávu ze dne 15. června 2023 nazvanou „Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050“,

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1119 ze dne 30. června 2021, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (ES) č. 401/2009 a nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) ([4]),

— s ohledem na nedávno přijaté právní předpisy EU, které transformují cíle EU, totiž snížit do roku 2030 čisté emise ve srovnání s úrovní z roku 1990 nejméně o 55 % a dosáhnout závazného cíle EU v oblasti klimatické neutrality do roku 2050 (balíček „Fit for 55“), do konkrétních politických opatření v nejrůznějších odvětvích,

— s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/591 ze dne 6. dubna 2022 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2030 (dále jen „8. akční program pro životní prostředí“) na monitorovací zprávu Evropské agentury pro životní prostředí za rok 2023 o pokroku při plnění cílů 8. akčního programu pro životní prostředí a na přezkum Evropské komise v polovině období,

([1]) Úř. věst. C, C/2024/4210, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4210/oj.
([2]) Přijaté texty, P9_TA(2024)0369.
([3]) Úř. věst. C, C/2024/493, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
([4]) Úř. věst. L 243, 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ([5]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. února 2024 nazvané „Zajištění naší budoucnosti – Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti“ (COM(2024)0063),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 12. března 2024 nazvané „Řízení klimatických rizik – ochrana lidí a prosperity“ (COM(2024)0091),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. února 2021 nazvané „Vytvoření Unie odolné vůči změně klimatu – nová strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu“ (COM(2021)0082),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2020 o strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu ([6]),

— s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) o nedostatečném úsilí při snižování emisí za rok 2023 ze dne 20. listopadu 2023 nazvanou „Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again)“, na jeho zprávu o nedostatečném přizpůsobení se změně klimatu za rok 2023 ze dne 2. listopadu 2023 nazvanou „Underfinanced. Underprepared – Inadequate investment and planning on climate adaptation leaves world exposed“ a na jeho zprávu o nedostatečném snižování produkce za rok 2023 ze dne 8. listopadu 2023 nazvanou „Phasing down or phasing up? Top fossil fuel producers plan even more extraction despite climate promises“,

— s ohledem na souhrnnou zprávu UNFCCC o vnitrostátně stanovených příspěvcích podle Pařížské dohody ze dne 14. listopadu 2023,

— s ohledem na shrnutí druhé zprávy nezávislé expertní skupiny na vysoké úrovni pro financování opatření v oblasti klimatu z listopadu 2023 nazvané „A climate finance framework: decisive action to deliver on the Paris Agreement“,

— s ohledem na zprávu programu UNEP ze dne 1. prosince 2023 nazvanou „An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2023 Report“ a na jeho zprávu ze dne 6. května 2021 nazvanou „Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions“,

— s ohledem na zprávu „Global Methane Tracker 2024“ z března 2024, kterou zveřejnila Mezinárodní energetická agentura,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. října 2020 o strategii EU ke snížení emisí metanu (COM(2020)0663),

— s ohledem na výslednou zprávu o strategickém dialogu o budoucnosti zemědělství EU s názvem „Společná perspektiva zemědělství a potravinářství v Evropě“,

— s ohledem na své usnesení ze dne 21. října 2021 o strategii EU ke snížení emisí metanu ([7]),

— s ohledem na zprávu Světové meteorologické organizace ze dne 19. března 2024 o stavu globálního klimatu v roce 2023,

— s ohledem na službu programu Copernicus v oblasti změny klimatu a její zprávu „Global Climate Highlights 2023“,

— s ohledem na celosvětový registr emisí a rezerv fosilních paliv,

— s ohledem na zprávu programu UNEP ze dne 18. února 2021 nazvanou „Making Peace with Nature: a scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies“,

— s ohledem na globální hodnotící zprávu Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby ze dne 25. listopadu 2019 o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách,

— s ohledem na celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu, který byl přijat na 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti (COP15),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. května 2020 nazvané „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030: Navrácení přírody do našeho života“ (COM(2020)0380),

— s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2021 o strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030: navrácení přírody do našeho života ([8]),

([5]) Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 28.
([6]) Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 156.
([7]) Úř. věst. C 184, 5.5.2022, s. 105.
([8]) Úř. věst. C 67, 8.2.2022, s. 25.

— s ohledem na zprávu ze semináře IPBES-IPCC o biologické rozmanitosti a změně klimatu ze dne 10. června 2021,

— s ohledem na své usnesení ze dne 6. října 2022 o impulzu pro oceán: posílení správy oceánů a biologické rozmanitosti ([9]),

— s ohledem na Dohodu o zachovávání a udržitelném využívání mořské biologické rozmanitosti v oblastech za hranicemi národní jurisdikce (dohoda o biologické rozmanitosti v oblastech za hranicemi národní jurisdikce) uzavřenou dne 19. června 2023 v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu,

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. dubna 2021 o ochraně půdy ([10]),

— s ohledem na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) ze dne 4. prosince 2019 nazvanou „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020“, na její posouzení potenciálu evropské půdy pro důraznější opatření v oblasti klimatu ze dne 8. září 2022 a na její první evropské posouzení rizik v oblasti klimatu ze dne 11. března 2024,

— s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2020 o úloze EU při ochraně a obnově světových lesů ([11]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o důsledcích sucha, požárů a dalších extrémních povětrnostních jevů: zvýšení úsilí EU v boji proti změně klimatu ([12]),

— s ohledem na zprávu OSN o světovém vývoji v oblasti vody ze dne 9. května 2023 nazvanou „Partnerships and cooperation for water“ a na konferenci OSN o vodě konanou ve dnech 22.–24. března 2023, která byla první významnou konferencí OSN věnovanou problematice vody od roku 1977,

— s ohledem na usnesení Environmentálního shromáždění OSN ze dne 1. března 2024 o účinných inkluzivních řešeních pro zpřísnění vodohospodářské politiky s cílem dosáhnout udržitelného rozvoje v souvislosti se změnou klimatu, ztrátou biologické rozmanitosti a znečištěním,

— s ohledem na své usnesení ze dne 5. října 2022 o vnějším rozměru lidského práva na přístup k vodě ([13]),

— s ohledem na zprávu OSN o světovém vývoji týkajícím se zdrojů vody z roku 2019 nazvanou „Leaving No One Behind“ (Nikdo nezůstane opomenut),

— s ohledem na zprávu OSN o světovém vývoji týkajícím se zdrojů vody z roku 2024 nazvanou „Water for prosperity and peace“ (Voda pro prosperitu a mír),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2020 nazvané „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“ (COM(2020)0098),

— s ohledem na své usnesení ze dne 10. února 2021 o novém akčním plánu pro oběhové hospodářství ([14]),

— s ohledem na globální rámec programu UNEP pro chemické látky – za planetu bez škod způsobených chemickými látkami a odpady, který byl zveřejněn v březnu 2024,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 23. listopadu 2020 s názvem „Aktualizovaná analýza dopadů letectví nesouvisejících s CO_2 na klima a možná politická opatření podle čl. 30 odst. 4 směrnice o systému EU pro obchodování s emisemi“ COM(2020)0747),

— s ohledem na zprávu Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie z června 2023 nazvanou „World Energy Transitions Outlook 2023: 1.5 °C Pathway“ (Výhled světové transformace energetiky na rok 2023: omezení nárůstu teploty nejvýše na 1,5 °C),

— s ohledem na zprávu Mezinárodní energetické agentury (IEA) z května 2021 nazvanou „Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector“ a na její aktualizované znění ze září 2023 s názvem „Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5 °C Goal in Reach“ (Plán pro nulové čisté emise: globální cesta k dosažení cíle 1,5 °C),

— s ohledem na zvláštní zprávu agentury IEA z května 2024 nazvanou „Strategies for Affordable and Fair Clean Energy Transitions“ (Strategie pro cenově dostupný a spravedlivý přechod na čistou energie) a na její zprávu z června 2024 nazvanou „COP28 Tripling Renewable Capacity Pledge. Tracking countries' ambitions and identifying policies to bridge the gap“ (COP28 Ztrojnásobení závazku v oblasti energie z obnovitelných zdrojů: Sledování ambicí jednotlivých zemí a stanovení politických opatření k překlenutí rozdílů mezi nimi),

— s ohledem na sendajský rámec OSN pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030,

— s ohledem na zprávu Úřadu OSN pro snižování rizika katastrof (UNDRR) z roku 2023 pod názvem „Midterm Review of the Implementation of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030“,

— s ohledem na komplexní hodnotící zprávu Úřadu OSN pro snižování rizika katastrof za rok 2023 o snížení rizika přírodních katastrof,

([9]) Úř. věst. C 132, 14.4.2023, s. 106.
([10]) Úř. věst. C 506, 15.12.2021, s. 38.
([11]) Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 10.
([12]) Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 135.
([13]) Úř. věst. C 132, 14.4.2023, s. 54.
([14]) Úř. věst. C 465, 17.11.2021, s. 11.

— s ohledem na zprávu Světové zdravotnické organizace (WHO) ze dne 20. prosince 2023 o změně klimatu a zdraví,

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. června 2023 o Evropském dnu obětí globální klimatické krize ([15]),

— s ohledem na zprávu Společného výzkumného střediska ze dne 7. června 2023 na téma „Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure“ (Dopady změny klimatu na kritickou energetickou infrastrukturu související s obranou),

— s ohledem na Strategický kompas pro bezpečnost a obranu schválený Radou dne 21. března 2022,

— s ohledem na plán pro změnu klimatu a obranu Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) z listopadu 2020,

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2022 o plánu ESVČ pro změnu klimatu a obranu ([16]),

— s ohledem na závěry 66. zasedání Komise OSN pro postavení žen ze dne 25. března 2022 s názvem „Dosažení genderové rovnosti a posílení postavení všech žen a dívek v kontextu politiky a programů v oblasti změny klimatu, životního prostředí a snižování rizika katastrof“,

— s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje pro podporu a ochranu lidských práv v souvislosti se změnou klimatu ze dne 26. července 2022,

— s ohledem na rezoluci OSN o lidských právech 41/21 ze dne 12. července 2019 nazvanou „Lidská práva a změna klimatu“,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte z roku 1989 a na obecnou připomínku Výboru OSN pro práva dítěte č. 26 (2021) ze dne 22. srpna 2023 o právech dítěte a o životním prostředí se zaměřením zejména na změnu klimatu,

— s ohledem na Strategii EU pro práva dítěte z roku 2021,

— s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro práva původního obyvatelstva ze dne 1. listopadu 2017 o dopadech změny klimatu a financování opatření v oblasti klimatu na práva původních obyvatel a na deklaraci domorodého obyvatelstva v rámci konference Stockholm +50;

— s ohledem na druhou zprávu Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu ze dne 29. ledna 2024 o určení potřeb rozvojových zemí, které jsou smluvní stranou této úmluvy, v souvislosti s prováděním úmluvy a Pařížské dohody,

— s ohledem na výsledky vrcholné schůzky, kde se jednalo o Novém globálním paktu o financování a která proběhla v červnu 2023;

— s ohledem na společný rámec skupiny G20 pro dluhové režimy nad rámec iniciativy na pozastavení dluhové služby;

— s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 04/2023 ze dne 15. února 2023 nazvanou „Globální aliance pro boj proti změně klimatu(+) – dosažené výsledky nesplnily ambice“ a na jeho zvláštní zprávu č. 18/2023 ze dne 26. června 2023 nazvanou „Cíle EU v oblasti klimatu a energetiky – Cíle pro rok 2020 byly splněny, avšak pouze málo skutečností nasvědčuje tomu, že opatření k dosažení cílů pro rok 2030 budou dostatečná“,

— s ohledem na závěry Rady ze dne 17. října 2023 o přípravách na 28. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP28) (Dubaj, 30. listopadu až 12. prosince 2023),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 14. října 2024 o přípravách na 29. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP29) (která se bude konat ve dnech 11.–22. listopadu 2024 v Baku),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 8. října 2024 o financování opatření v oblasti klimatu se zřetelem na konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu COP29, která se bude konat ve dnech 11.–22. listopadu 2024 v Baku,

— s ohledem na otázky Komisi a Radě týkající se konference OSN o změně klimatu konané v roce 2024 v ázerbájdžánském Baku (COP29) O-0010/2024 – B10-0104/2024 a O-0009/2024 – B10-0105/2024),

— s ohledem na čl. 142 odst. 5 a čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

([15]) Úř. věst. C, C/2024/488, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/488/oj.
([16]) Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 19.

A. vzhledem k tomu, že Evropský parlament vyhlásil klimatickou a environmentální krizi a zavázal se k urychlenému boji proti této hrozbě a k jejímu omezení;

B. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda vstoupila v platnost dne 4. listopadu 2016; vzhledem k tomu, že k dnešnímu dni se k dohodě připojilo 193 států a EU, což představuje více než 98 % celosvětových emisí;

C. vzhledem k tomu, že podle zprávy Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) o nedostatečném úsilí při snižování emisí za rok 2023 by se globální teploty do konce století zvýšily o 2,9 °C, pokud by byly plně provedeny bezpodmínečné vnitrostátně stanovené příspěvky dohodnuté pro rok 2030 v rámci Pařížské dohody; vzhledem k tomu, že pokud by byly podmíněné vnitrostátně stanovené příspěvky plně provedeny, teplota by se zvýšila o 2,5 °C;

D. vzhledem k tomu, že souhrnná zpráva UNFCCC o vnitrostátně stanovených příspěvcích z roku 2023 uvádí, že celková celosvětová úroveň emisí skleníkových plynů v roce 2030 by měla být o 2 % nižší než v roce 2019; vzhledem k tomu, že první globální hodnocení (GST) dokončené v roce 2023 na konferenci COP28 zdůrazňuje zásadní potřebu omezit globální oteplování na 1,5 °C, aby se výrazně snížila rizika a dopady změny klimatu; vzhledem k tomu, že okno pro udržení teploty pod 1,5 °C se zavírá alarmujícím tempem; vzhledem k tomu, že emise stále rostou a rozdíly v emisích se zvětšují; vzhledem k tomu, že podle zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) je v zájmu udržení nárůstu globální teploty pod 1,5 °C třeba do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů o 43 % ve srovnání s rokem 2019;

E. vzhledem k tomu, že bylo překročeno šest z devíti mezí naší planety, jak je definovalo Stockholmské centrum pro odolnost;

F. vzhledem k tomu, že sdělení Komise COM(2024)0063 stanoví cíl v oblasti klimatu na rok 2040; vzhledem k tomu, že nově zvolená předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová se ve svých politických směrech pro novou Komisi zavázala navrhnout klimatický cíl na rok 2040;

G. vzhledem k tomu, že dne 16. října 2023 EU a její členské státy předložily aktualizaci vnitrostátně stanoveného příspěvku a zavázaly se snížit do roku 2030 své čisté emise skleníkových plynů alespoň o 55 % ve srovnání s rokem 1990, a tak i nadále patří mezi celosvětové lídry, pokud jde o opatření v oblasti klimatu;

H. vzhledem k tomu, že Spojené státy představují 24,1 % celosvětových kumulativních emisí CO_2, EU-27 představuje 16,7 %, Čína 14,7 %, Rusko 6,7 % a Spojené království 4,5 %;

I. vzhledem k tomu, že o dosažení globálních cílů v oblasti klimatu musí společně usilovat všechny smluvní strany; vzhledem k tomu, že emise EU představují přibližně 6,1 % celosvětových emisí, přičemž obyvatelstvo EU představuje 5,7 % lidí na světě ([17]), ([18]), ([19]); vzhledem k tomu, že dekarbonizace v samotné EU nebude stačit;

J. vzhledem k tomu, že databáze emisí skleníkových plynů společenství pro globální atmosférický výzkum (EDGAR) ukazuje, že v roce 2023 největší rozvíjející se ekonomiky, jako je Čína, Indie a Brazílie, své emise zvýšily, zatímco všechna odvětví v EU27 zaznamenala ve srovnání s rokem 2022 pokles emisí skleníkových plynů;

K. vzhledem k tomu, že první globální hodnocení na konferenci COP28 v roce 2023 zdůraznilo naléhavou potřebu řešit vzájemně propojené globální krize – změnu klimatu a úbytek biologické rozmanitosti – v širším kontextu dosažení cílů udržitelného rozvoje a zásadní význam ochrany, zachování, obnovy a udržitelného využívání přírody a ekosystémů pro udržitelná opatření v oblasti klimatu;

L. vzhledem k tomu, že voda je základním zdrojem pro lidský život, hospodářské činnosti včetně zemědělství a ekosystémy; vzhledem k tomu, že narůstají problémy související s vodou včetně jejího znečištění a nedostatku; vzhledem k tomu, že voda je primárním médiem, jehož prostřednictvím ovlivňuje změna klimatu společnosti a ekosystémy a naopak, a to i v důsledku sucha, záplav, nedostatku vody a měnících se vzorců srážek, které se stávají silnějšími a vyskytují se častěji; vzhledem k tomu, že to zhoršuje dopad změny klimatu a rizika, která tato změna představuje pro biologickou rozmanitost, odolnost ekosystémů, zemědělství, potravinovou a energetickou bezpečnost a základní lidské potřeby, a zároveň ohrožuje těžce vydobyté přínosy v oblasti rozvoje a ekologické transformace i lidských práv a míru; vzhledem k tomu, že 1,42 miliardy lidí žije v oblastech s vysokým či extrémně vysokým ohrožením nedostatkem vody; vzhledem k tomu, že zásadní součástí zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně je hospodaření s vodou a hygienickými zařízeními odolné vůči změně klimatu; vzhledem k tomu, že je třeba zajistit četné ekosystémové služby poskytované vodními útvary mj. prostřednictvím vodohospodářského plánování, hospodaření s vodou a investic do oblastí inovací souvisejících s vodou, včetně energetické účinnosti a účinného využívání, opětovného využívání a obnovy vody a ochrany sladkovodních ekosystémů; vzhledem k tomu, že hospodaření s vodou má silné vazby na další politiky, což vyžaduje soudržnost politik, přijímání opatření na úrovni celých povodí a zavádění řešení inspirovaných přírodou;

([17]) Sdělení Komise ze dne 31. října 2024 nazvané „Zpráva o pokroku EU v oblasti klimatu za rok 2024“ (COM(2024)0498).

([18]) Program OSN pro životní prostředí, „The Emissions Gap Report 2024.

([19]) Evropská komise: Společné výzkumné středisko, Emisní databáze pro globální výzkum atmosféry (EDGAR), Emise skleníkových plynů zemí celého světa – 2024.

M. vzhledem k tomu, že půda je největším pozemním úložištěm uhlíku a zajištění zdravé půdy posiluje odolnost a snižuje zranitelnost vůči změně klimatu;

N. vzhledem k tomu, že lesy hrají při přizpůsobování se změně klimatu a jejím zmírňování zásadní úlohu; vzhledem k tomu, že mezi klíčová zmírňující opatření patří zastavení odlesňování, posílení ochrany lesů, zalesňování a opětovné zalesňování a odpovědné získávání zdrojů;

O. vzhledem k tomu, že účinky horka se mohou v důsledku efektu městských tepelných ostrovů zhoršovat ve městech, kde žije více než polovina světové populace; vzhledem k tomu, že vlny veder vedou k prudkému nárůstu spotřeby energie, snížení produktivity práce a zvýšení zdravotních rizik, což způsobuje nárůst počtu úmrtí v důsledku vln veder; vzhledem k tomu, že přírodní řešení, začlenění zelené infrastruktury a instalace přirozeného stínění přispívají ke snižování teplot ve městech;

P. vzhledem k tomu, že šestá hodnotící zpráva IPCC a vědecké doporučení Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu pro stanovení celounijního cíle v oblasti klimatu pro rok 2040 a rozpočtu na emise skleníkových plynů na období 2030–2050 jasně uvádějí, že dosažení cílů v oblasti klimatu podle Pařížské dohody a dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů vyžaduje především výrazné, rychlé a trvalé snížení emisí CO_2, metanu a dalších skleníkových plynů, jakož i rozsáhlé pohlcování uhlíku na pevnině i pomocí technologií;

Q. vzhledem k tomu, že smlouvu o nešíření fosilních paliv podpořilo pouze 14 zemí, z nichž žádná není členským státem EU;

R. vzhledem k tomu, že podle zprávy IEA nazvané „Tripling Renewable Capacity Pledge: Tracking countries' ambitions" (*Ztrojnásobení závazku týkajícího se energie z obnovitelných zdrojů: sledování plánů jednotlivých zemí*) by závazky týkající se zavádění energie z obnovitelných zdrojů do roku 2030 zahrnuté do vnitrostátně stanovených příspěvků ke ztrojnásobení cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů přispěly pouze 12 %;

S. vzhledem k tomu, že oceán působí jako největší propad uhlíku na planetě a absorbuje přebytečné teplo a energii, jež jsou uvolňované z rostoucích emisí skleníkových plynů; vzhledem k tomu, že biologická rozmanitost moří je vážně ohrožena, přestože oceán je hlavním regulátorem klimatu; vzhledem k tomu, že degradace mořských ekosystémů, jako jsou korálové útesy, mangrovové lesy a mořské louky, oslabuje schopnost oceánů zachycovat uhlík a přizpůsobit se změně klimatu, což zhoršuje dopady na klima;

T. vzhledem k tomu, že metan je od průmyslové revoluce odpovědný za nárůst celosvětových teplot přibližně z 30 %; vzhledem k tomu, že rychlé a trvalé snižování emisí metanu má zásadní význam pro omezení krátkodobého globálního oteplování;

U. vzhledem k tomu, že má-li se úroveň oteplování udržet pod hranicí 1,5 °C, musely by se podle odhadů Mezinárodní energetické agentury emise metanu z fosilních paliv snížit do roku 2030 o 75 %, a tato agentura také poukázala na to, že závazky, které země a podniky dosud přijaly, by vedly ke snížení emisí pouze o 50 % a že většina závazků dosud není podporována plány provádění;

V. vzhledem k tomu, že ze sedmého posouzení pokroku ke splnění cíle UNFCCC týkajícího se financování opatření v oblasti klimatu, které provedla OECD, vyplynulo, že rozvinuté země poskytly rozvojovým zemím v roce 2022 finanční prostředky na opatření v oblasti klimatu v celkové výši 115,9 miliardy USD, což je stále mnohem méně, než potřebují;

W. vzhledem k tomu, že v první zprávě UNFCCC o určení potřeb smluvních stran z řad rozvojových zemí se uvádí, že národní zprávy předložené smluvními stranami z řad rozvojových zemí ukazují, že náklady na uspokojení jejich potřeb souvisejících s prováděním rámcové úmluvy a Pařížské dohody činí do roku 2030 kumulativně 5,8–5,9 bilionu USD;

X. vzhledem k tomu, že ve zprávě Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) o nedostatečném přizpůsobení se změně klimatu za rok 2023 se zdůrazňuje, že současný nedostatek finančních prostředků na přizpůsobení se změně klimatu se odhaduje na 194 miliard USD až 366 miliard USD ročně a tato mezera se bude se stále větší intenzitou dopadů klimatu dále zvětšovat;

Y. vzhledem k tomu, že současný cíl financování opatření v oblasti klimatu ve výši 100 miliard USD ročně do roku 2025 je financován smluvními stranami, které byly v době podpisu Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu v roce 1992 klasifikovány jako průmyslově vyspělé; vzhledem k tomu, že tato klasifikace již adekvátně neodráží příslušné finanční kapacity zemí a jejich kumulativní historické emise, které se od té doby podstatně změnily a budou se měnit i nadále;

Z. vzhledem k tomu, že zásadním cílem ekologické transformace v souladu s článkem 2 Pařížské dohody je sladění globálních finančních toků s cestou k dosažení hospodářství s nulovými čistými emisemi, které je odolné vůči změně klimatu;

AA. vzhledem k tomu, že první zpráva EU o posouzení klimatických rizik (EUCRA) zjistila, že některá klimatická rizika v Evropě jsou již nyní na kritické úrovni, zatímco mnoho dalších rizik může v tomto století dosáhnout kritické nebo dokonce katastrofické úrovně, což poškozuje konkurenceschopnost ekonomik a podniků, geopolitické prostředí, pracovní sílu a sociální soudržnost; vzhledem k tomu, že zpráva EUCRA doporučuje začlenit současná a budoucí klimatická rizika prakticky do všech oblastí politiky, a to prostřednictvím opatření na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni;

AB. vzhledem k tomu, že Evropský vědecký poradní výbor pro změnu klimatu poukazuje na to, že škodlivé dotace na fosilní paliva musí být v celé EU urychleně a zcela zrušeny; vzhledem k tomu, že 8. akční program pro životní prostředí vyžaduje stanovení lhůty pro postupné ukončení dotací na fosilní paliva v souladu s ambicí omezit globální oteplování na 1,5 °C; vzhledem k tomu, že monitorovací zpráva Evropské agentury pro životní prostředí o pokroku v dosahování cílů tohoto akčního programu zdůrazňuje, že většina členských států nemá konkrétní plány, jak a do kdy hodlá postupně ukončit dotace na fosilní paliva; vzhledem k tomu, že to má zásadní význam pro urychlení přechodu na energii z obnovitelných zdrojů, zajištění spravedlivého přidělování zdrojů a splnění cílů EU v oblasti klimatu podle Pařížské dohody;

AC. vzhledem k tomu, že existuje vědecky prokázaná souvislost mezi zdravotními a environmentálními a klimatickými krizemi; vzhledem k tomu, že nejzranitelnější skupiny obyvatel jsou neúměrně zasaženy dopady změny klimatu, čelí většímu riziku nedostatku potravin a vody, zdravotním hrozbám, vysídlování a ztrátě živobytí;

AD. vzhledem k tomu, že ruská útočná válka proti Ukrajině nejen hrubě porušuje mezinárodní právo a způsobuje obrovské ztráty na životech a poškozuje občany, ale také odkládá tolik potřebná opatření v oblasti změny klimatu a vede k okamžitému a dlouhodobému zhoršování životního prostředí;

AE. vzhledem k tomu, že změna klimatu se stále více stává hlavní hnací silou migrace a vysídlování, když miliony lidí jsou nuceny uprchnout ze svých domovů v důsledku stoupající hladiny moří, extrémních povětrnostních jevů, sucha a nedostatku zdrojů; vzhledem k tomu, že by se do roku 2050 mohlo až 216 milionů lidí v regionech Afriky, Latinské Ameriky, Asie, Tichomoří a východní Evropy stát vnitřními klimatickými migranty ([20]);

Globální hodnocení a COP29 v Baku

1. vítá výsledek prvního globálního hodnocení na konferenci COP28, podle něhož dodržování nebo omezené překročení limitu globálního oteplování o 1,5 °C a 2 °C vyžaduje dosažení vrcholu celosvětových emisí skleníkových plynů do roku 2025 a že dodržování nebo omezené překročení limitu globálního oteplování o 1,5 °C vyžaduje výrazné, rychlé a trvalé snížení celosvětových emisí skleníkových plynů o 43 % do roku 2030 a o 60 % do roku 2035 ve srovnání s rokem 2019 a dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050;

2. vítá klíčové závazky a opatření, které EU oznámila na konferenci COP28, s cílem podstatně zvýšit globální ambice v oblasti klimatu; naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby na to navázaly ambiciózním prováděním a rozšířením vnitrostátně stanovených opatření; zdůrazňuje, že všichni hlavní producenti emisí a země skupiny G20 nesou zvláštní odpovědnost za příkladné jednání; zdůrazňuje, že je zapotřebí společné úsilí a další opatření ze strany všech zemí, zejména ode všech velkých a rozvíjejících se ekonomik; vyzývá EU a podobně smýšlející partnery, aby spolupracovali se všemi stranami na zajištění úspěšného výsledku konference COP29;

3. podporuje výzvu konference COP28 adresovanou stranám UNFCCC, aby přispěly k celosvětovému úsilí o ztrojnásobení celosvětové kapacity energie z obnovitelných zdrojů a zdvojnásobení celosvětové průměrné roční míry zvyšování energetické účinnosti do roku 2030; naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby přijaly konkrétní cíle a politiky k dosažení těchto cílů a aby je zohlednily ve svých vnitrostátně stanovených příspěvcích; zdůrazňuje, že je důležité, aby EU a členské státy hrály vedoucí úlohu tím, že urychlí zavádění a zvyšování investic do infrastruktury pro energii z obnovitelných zdrojů a budou podporovat inovace v oblasti technologií skladování energie;

4. podporuje výzvu COP28 adresovanou smluvním stranám ke zvýšení úsilí o to, aby se postupně snížila výroba energie z uhlí, pokud při ní nejsou omezovány emise, a aby v energetických systémech proběhla transformace směrem od fosilních paliv, která bude spravedlivá, organizovaná a vyvážená, čímž se v tomto kritickém desetiletí urychlí přijímání opatření k dosažení nulových čistých emisí do roku do roku 2050 v souladu s vědeckými poznatky; lituje, že celosvětové emise CO_2 dosáhly v roce 2023 opět rekordní výše; požaduje, aby součástí globálního hodnotícího dialogu UNFCCC bylo zasedání věnované výzvám, s nimiž se jednotlivé země potýkají, pokud přestávají rozšiřovat využívání fosilních paliv; znovu vyzývá všechny smluvní strany, aby pracovaly na přípravě smlouvy o nešíření fosilních paliv;

5. konstatuje, že globální povrchová teplota vzduchu již vzrostla o téměř o 1,3 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a že rok 2023 byl nejteplejším rokem na světě i v Evropě od doby, co existují měření, a stejně tak i léto 2024 ([21]); poukazuje na to, že rekordní vlny veder, sucho a lesní požáry způsobily již v roce 2023 globální ztrátu hrubého domácího produktu ve výši přibližně 0,6 % a že extrémní povětrnostní a klimatické jevy způsobily v Evropě v období 1980–2022 ztráty ve výši 650 miliard EUR; zdůrazňuje, že pokud se zavádění účinných opatření ke zmírnění změny klimatu a adaptaci na ni jakkoli zpozdí, zvýší se klimatická rizika, což povede k nárůstu ztrát a škod;

([20]) World Bank, *Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration*, Washington, DC, 2021 (Světová banka, Groundswell část 2: Reakce na vnitřní klimatickou migraci).

([21]) Evropská agentura pro životní prostředí, *Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe*, říjen 2023.

6. vyjadřuje znepokojení nad zjištěními uvedenými ve zprávě UNEP o nedostatečném úsilí při snižování emisí za rok 2023, podle nichž by v případě úplného provedení stávajících bezpodmínečných vnitrostátně stanovených příspěvků vzrostla globální teplota o 2,9 °C, zatímco v případě provádění dalších opatření a pokračování podmíněných vnitrostátně stanovených příspěvků by do konce století došlo k oteplení o 2,5 °C; upozorňuje na to, že tato trajektorie zdaleka neodpovídá cíli 1,5 °C, s nímž všechny strany vyjádřily souhlas na COP28 v rámci globálního hodnocení, což svět vysílá na nebezpečnou cestu směrem k nevratným změnám klimatu a překročení kritických bodů zlomu;

7. konstatuje, že současné vnitrostátně stanovené příspěvky smluvních stran zdaleka nestačí k dosažení dlouhodobých cílů Pařížské dohody; vyzývá všechny smluvní strany, včetně EU, aby splnily rozhodnutí COP26 o společných časových rámcích, podle něhož mají v roce 2025 sdělit vnitrostátně stanovené příspěvky do roku 2035 a předložit je ve lhůtě stanovené Pařížskou dohodou; vyzývá všechny smluvní strany, aby co nejdříve zvýšily své klimatické cíle a doprovodné politiky s cílem rychle provést spravedlivý přechod ke klimaticky neutrálním ekonomikám a udržet oteplení pod 1,5 °C v souladu s Pařížskou dohodou a výsledkem prvního globálního hodnocení; vítá „plán pro misi 1,5 °C“, jehož cílem je podpořit ambice v příštím kole vnitrostátně stanovených příspěvků, které zahájila předsednická trojka COP; vyzývá k celosvětovému dialogu o hodnocení s cílem podpořit smluvní strany, aby aktualizovaly své vnitrostátně stanovené příspěvky prostřednictvím nových nástrojů, metodik a odvětvových pokynů; poukazuje na důležitost komplexního a včasného provedení sedmého cyklu hodnocení pro globální hodnocení;

8. důrazně vyzývá všechny smluvní strany, aby ve svých příštích vnitrostátně stanovených příspěvcích do roku 2035 stanovily ambiciózní, kvantifikované cíle snížení emisí pro celé hospodářství, které budou absolutní, nikoli relativní, budou se vztahovat na všechny skleníkové plyny, odvětví a kategorie a budou v souladu s omezením oteplení na 1,5 °C, jak vyplývá z nejnovějších vědeckých poznatků, s ohledem na rozdílné vnitrostátní podmínky; zdůrazňuje, že tyto revidované vnitrostátně stanovené příspěvky by měly obsahovat transparentní mechanismy pro monitorování a odpovědnost s cílem zajistit účinné sledování pokroku při plnění vnitrostátních klimatických závazků a odvětvových cílů; zdůrazňuje, že všechny klimatické cíle by měly být jasné a transparentní a vyzývá Komisi, aby v rámci cíle pro rok 2040 navrhla samostatné dílčí cíle pro snižování hrubých emisí, pohlcování uhlíku v odvětví půdy a technologické pohlcování; vyzývá všechny ostatní smluvní strany, aby i ony formulovaly své vnitrostátně stanovené příspěvky s podobnou jasností;

9. vyzývá všechny smluvní strany, aby se konstruktivně zapojily do jednání COP29 s cílem dosáhnout dohody o pevných a přísných pravidlech pro mechanismy spolupráce podle článku 6, která přispěje k dlouhodobým cílům Pařížské dohody, podpoří zapojení soukromého sektoru a zvýší mobilizaci finančních a nefinančních zdrojů na opatření v oblasti klimatu, včetně dobrovolných opatření na trhu s uhlíkem a netržních přístupů; vyzývá EU a její členské státy, aby při jednáních důsledně bránily vysokou úroveň klimatické integrity na základě nejlepších dostupných vědeckých poznatků; zdůrazňuje, že tyto mechanismy spolupráce musí splňovat nejvyšší normy odpovědnosti, monitorování a transparentnosti a nesmí při nich docházet k dvojímu započítávání a k mezerám, které by mohly ohrozit klimatické ambice, avšak musí vést k dosažení skutečného a ověřitelného snížení emisí a k podpoře přechodu na obnovitelnou energii, zejména v rozvojových zemích; zdůrazňuje, že poskytování finančních prostředků a další netržní podpory při provádění vnitrostátně stanovených příspěvků by mělo být redistributivní a mělo by probíhat soustavně a dlouhodobě;

10. trvá na tom, že pravidla podle článku 6 týkající se pohlcování uhlíku musí stanovit přísná kritéria týkající se kvantifikace, adicionality a výchozích hodnot, odpovědnosti, trvalosti, udržitelnosti a dodržování lidských práv, přičemž tato kritéria musí být uplatňována pomocí nezávislé certifikace a ověřování po vzoru nedávno přijatého certifikačního rámce EU; zdůrazňuje, že v souladu s unijním rámcem je třeba striktně rozlišovat dočasné a trvalé pohlcování; vítá dohodu o tom, že do kreditů podle článku 6 nebude možné započítávat předcházení emisím, a trvá na tom, že toto pravidlo musí být přísně dodržováno;

Mezinárodní financování opatření v oblasti klimatu a udržitelné financování

11. uznává, že EU, její členské státy a EIB jsou společně největšími poskytovateli veřejných finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu, na něž dávají přibližně třetinu celosvětových veřejných financí, přičemž celkové finanční prostředky EU na opatření v oblasti klimatu dosáhly v roce 2022 historicky nejvyšší úrovně, tj. 28,5 miliardy EUR z veřejných zdrojů (polovina z této částky je poskytována prostřednictvím grantů a polovina z negrantových nástrojů, zejména půjček), a mobilizovaly další částku v celkové výši 11,9 miliardy EUR ze soukromých finančních zdrojů;

12. konstatuje, že rozvinuté země v roce 2022 poskytly a mobilizovaly celkem 115,9 miliardy USD na klimatické financování pro rozvojové země, z čehož bylo 69 % poskytnuto formou úvěrů a 28 % formou grantů, a že tedy byl poprvé překročen roční cíl UNFCCC poskytnout na financování opatření v oblasti klimatu ročně 100 miliard USD ([22]); vyzývá rozvinuté země, včetně Unie a jejích členských států, aby zajistily, že cíl 100 miliard USD bude do roku 2025 nadále plněn; připomíná výsledek konference COP26 vyzývající rozvinuté země, aby výši prostředků, které kolektivně poskytují na adaptační opatření, do roku 2025 alespoň zdvojnásobily ve srovnání s rokem 2019, a dosáhly tak rovnováhy mezi adaptací a mitigací v souladu s Pařížskou dohodou;

13. vyzývá všechny smluvní strany, aby na konferenci COP29 stanovily nový kolektivní kvantifikovaný cíl pro financování opatření v oblasti klimatu na období po roce 2025, a to na základě celosvětového úsilí a různých zdrojů, nástrojů a kanálů, přičemž financování by mělo pocházet z veřejných, soukromých i inovativních zdrojů; vyzývá všechny smluvní strany, aby zajistily, že tento nový kolektivní kvantifikovaný cíl bude k otázkám mitigace, adaptace a ztrát a škod přistupovat vyváženým způsobem, který by měl zahrnovat úvahy o samostatných cílech;

14. připomíná, že vnitrostátně stanovené příspěvky mnoha rozvojových zemí závisí na tom, zda bude k dispozici mezinárodní klimatické financováním; zdůrazňuje proto, že poskytnutí odpovídajícího klimatického financování je klíčem k dosažení cíle Pařížské dohody; konstatuje, že potřeby v oblasti klimatického financování značně rostou a že stálý výbor UNFCCC pro financování odhaduje, že vyčíslené potřeby výrazně převýší současný cíl 100 miliard USD a do roku 2030 budou v ročním průměru přesahovat 1 bilion USD, přičemž odhady nejsou stejné u všech druhů potřeb a podskupin rozvojových zemí; zdůrazňuje proto, že nový kolektivní kvantifikovaný cíl by měl jasně odrážet zvýšené globální potřeby klimatického financování, zejména u malých ostrovních rozvojových států a nejméně rozvinutých zemí, měl by být stanoven vědecky podloženým způsobem a měl by být koncipován jako dodatečný k oficiální rozvojové pomoci;

15. domnívá se, že odpovědnost za plnění nového kolektivního kvantifikovaného cíle po roce 2025 by měla zahrnovat rozšířenou přispěvatelskou základnu odrážející měnící se finanční kapacity smluvních stran a historické úrovně emisí; trvá na tom, že k novému cíli by měly přispět i rozvíjející se ekonomiky s vysokými emisemi a vysokým HDP;

16. zdůrazňuje, že je důležité, aby nový kolektivní kvantifikovaný cíl rozlišoval úrovně financování způsobem, který bude lépe odrážet potřeby a priority zemí, které jsou nejvíce ohroženy globálním oteplováním a které mají omezené kapacity, zejména nejméně rozvinutých zemí a malých ostrovních rozvojových států;

17. znovu vyzývá k vytvoření zvláštního mechanismu veřejných financí EU, který by poskytoval dodatečnou a odpovídající podporu a zajišťoval, že se EU bude na mezinárodním cílech financování opatření v oblasti klimatu podílet spravedlivou měrou; vyzývá ty, kteří budou jménem členských států jednat o financování opatření v oblasti klimatu, aby od svých ministerstev financí získali jasné mandáty k tomu, aby do nového kolektivního kvantifikovaného cíle byly poskytnuty přiměřené finanční příspěvky;

18. je přesvědčen, že ústředním prvkem nového kolektivního kvantifikovaného cíle by měla být jednoznačná prioritizace financování založeného na grantech; poukazuje na to, že je nutné nalézt nové, inovativní zdroje financování; zdůrazňuje, že tyto zdroje financování by měly být sociálně spravedlivé, měly by být v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“ a měly by zajistit, aby náklady spojené se změnou klimatu nesli ti, kteří mají největší finanční kapacitu a největší díl odpovědnost za její způsobení; poukazuje na potenciální finanční příspěvky z dodavatelského řetězce fosilních paliv; požaduje, aby nový kolektivní kvantifikovaný cíl pro financování opatření v oblasti klimatu měl strukturu, která bude vycházet ze zkušeností nabytých při plnění cíle poskytovat ročně 100 miliard USD, a aby byl spojen se spolehlivými mechanismy pro transparentnost a odpovědnost, které umožní sledovat plnění dohodnutých množství ve stanovených lhůtách a zamezí dvojímu započítávání a greenwashingu;

19. se znepokojením si všímá toho, že mnohé země ohrožené změnou klimatu jsou nebo mohou být v situaci, kdy nebudou schopny obsluhovat svůj dluh, takže čelí dvojí krizi způsobené rostoucím dluhovým břemenem a stupňujícími se dopady změny klimatu; je rovněž znepokojen tím, že v oblasti mitigace a adaptace rostou jak náklady, tak i potřeby, což prohlubuje mezeru ve financování, přičemž zvláště přísným fiskálním omezením čelí rozvojové země; poukazuje tudíž na to, že dluhovou a klimatickou krizi je nutné řešit společně; požaduje, aby mezinárodní klimatické financování primárně využívalo spíše granty než nástroje a opatření, které zvyšují zadlužení, neboť je třeba zajistit, aby tyto země byly schopny provádět nezbytná mitigační a adaptační opatření bez zvyšování dluhového břemene, přičemž tento princip by měl být i součástí koncepce nového kolektivní kvantifikovaného cíle; vyzývá dále k tomu, aby byl vytvořen účinný mechanismus restrukturalizace dluhu, jehož součástí by byl princip srovnatelného zacházení s věřiteli, a aby součástí budoucích úvěrových smluv multilaterálních rozvojových bank byla ustanovení o odolnosti dluhu vůči změně klimatu;

([22]) OECD, *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022*, 29. května 2024.

20. připomíná závěry konference COP27, podle nichž poskytnutí nezbytných finančních prostředků na klimatickou transformaci bude vyžadovat přeměnu finančního systému a jeho struktur a procesů se zapojením vlád, centrálních bank, komerčních bank, institucionálních investorů a dalších finančních aktérů; domnívá se, že usnadnění klimatické transformace bude vyžadovat zapojení domácích a mezinárodních finančních systémů do odstraňování překážek v přístupu k financování čistých technologií a přesunu toků veřejných a soukromých financí od činností náročných na emise;

21. domnívá se, že je nezbytné bezodkladně pokročit v provádění iniciativy z Bridgetownu; domnívá se, že nový kolektivní kvantifikovaný cíl pro financování opatření v oblasti klimatu představuje skvělou příležitost k urychlení reformy mezinárodního finančního systému cestou začlenění principů iniciativy z Bridgetownu; vyzývá všechny velké mezinárodní finanční instituce a mezinárodní rozvojové banky, aby svá portfolia a úvěrové politiky sladily s Pařížskou dohodou;

22. připomíná úlohu Evropské investiční banky (EIB) jako klimatické banky EU a její klimatický plán a aktualizovanou úvěrovou politiku v oblasti energetiky, jakož i další úsilí Evropského investičního fondu, pokud jde o to postavit se do čela investic v oblasti klimatu; vítá skutečnost, že se Evropská centrální banka zavázala začlenit otázky změny klimatu do svého rámce měnové politiky;

23. konstatuje, že vysoký rizikový profil mnoha zemí brání jejich schopnosti přilákat a mobilizovat soukromé investice do zmírňování změny klimatu a adaptace na ni; vyzývá mezinárodní finanční instituce, mezinárodní rozvojové banky a vlády, aby v souvislosti s konferencí COP29 koordinovaly a navrhly rozsáhlé finanční plány snižování rizik pro projekty zmírňování změny klimatu a adaptace na ni; vyzývá jednotlivé země a mezinárodní rozvojové banky, včetně EIB, aby při budoucích úvěrech zařazovaly do smluv ustanovení o odolnosti dluhu vůči změně klimatu;

24. připomíná, že fosilní paliva stojí za 75 % všech skleníkových plynů, a jsou tedy největším přispěvatelem ke změně klimatu, přičemž emise stále rostou; konstatuje, že navzdory tomu fosilní paliva stále pokrývají více než 80 % světových energetických potřeb; zdůrazňuje, že postupné ukončení používání fosilních paliv je nezbytné a technologicky proveditelné; konstatuje, že podle plánu IAE k dosažení čistých nulových emisí do roku 2050 je tomu, aby nárůst globální teploty zůstal pod hranicí 1,5 °C, nutné nezahajovat žádné nové projekty těžby ropy, plynu nebo uhlí;

25. zdůrazňuje, že jedním z cílů COP29 by měla být koordinace jednoznačného signálu, který naváže na výsledek prvního globálního hodnocení na COP28 s cílem přejít od fosilních paliv k obnovitelným zdrojům energie a energetické účinnosti spravedlivým, organizovaným a vyváženým způsobem; zdůrazňuje, že je důležité zavést jasnější kvantifikace a lhůty pro urychlení opatření v tomto desetiletí; vyzývá všechny smluvní strany včetně EU, aby přijaly plány na postupné ukončení používání fosilních paliv v souladu s teplotním cílem Pařížské dohody; vyzývá všechny smluvní strany, aby prozkoumaly možnosti zvýšení příspěvků společností působících v oblasti fosilních paliv k plnění pařížských cílů;

26. zdůrazňuje, že je důležité, aby postupné ukončení používání fosilních paliv proběhlo co nejdříve; konstatuje, že při plnění tohoto cíle by EU měla usilovat o co nejvyšší energetickou bezpečnost, konkurenceschopnost průmyslu a životní úroveň občanů, a to cestou snižování nákladů na energie a budování ekonomiky s vysokou energetickou účinností, která bude založená na obnovitelných zdrojích energie; poukazuje zejména na to, že je třeba okamžitě ukončit dovoz ruských fosilních paliv do EU včetně zemního plynu, neboť se tím subvencuje ruská útočná válka proti Ukrajině; vyzývá země skupiny G7, aby při transformaci energetiky šly příkladem, a vyzývá všechny strany, aby dekarbonizovaly své energetické systémy a zastavily veškeré nové investice do těžby fosilních paliv; vítá veškeré iniciativy ke snížení závislosti EU na fosilních paliv a diverzifikaci dodavatelů energie; bere na vědomí, že na diverzifikaci dodávek energie spolupracuje EU s mezinárodními partnery;

27. bere se znepokojením na vědomí, že mezi lety 2010 a 2020 zůstaly dotace na fosilní energii v EU nezměněny a činily přibližně 50 miliard EUR ročně a v roce 2022 se dokonce zvýšily na 123 miliard EUR; zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise a členské státy provedly požadavek v rámci osmého akčního programu pro životní prostředí s cílem „stanovit lhůtu pro postupné ukončení dotací na fosilní paliva v souladu s ambicí snížit globální oteplování o 1,5 °C“; vyzývá Komisi a všechny členské státy, aby zlepšily své vnitrostátní vykazování všech přímých a nepřímých dotací na fosilní paliva a plánovaly jejich neprodlené postupné ukončení prostřednictvím konkrétních politik, harmonogramů a opatření tak, aby podporovaly energetickou a potravinovou bezpečnost Unie, konkurenceschopnost průmyslu a blahobyt občanů a aby snížily účty za energii; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu vytvořila rámec v souladu s tímto požadavkem osmého akčního programu pro životní prostředí;

28. je znepokojen tím, že vlády na celém světě vynaložily v roce 2023 více než 620 miliard USD na dotace na fosilní paliva, tedy výrazně více než 70 miliard USD vynaložených na podporu čisté energie; vybízí všechny smluvní strany, aby postupně ukončily veškeré přímé i nepřímé dotace na fosilní paliva a přerozdělily tyto škodlivé dotace na opatření v oblasti klimatu, včetně mezinárodního financování opatření v oblasti klimatu pro nejzranitelnější rozvojové země; vyzývá všechny smluvní strany, aby zajistily transparentní podávání zpráv o svých dotacích na fosilní paliva a aby co nejdříve přijaly konkrétní plány na jejich postupné ukončení;

29. opakuje svou podporu činnosti koalice ministrů financí pro opatření v oblasti klimatu a vybízí všechny vlády, aby přijaly závazky této koalice týkající se sladění všech politik a postupů v oblasti působnosti ministerstev financí s cíli Pařížské dohody a uplatňovaly efektivní stanovování cen uhlíku;

Přizpůsobení se

30. zdůrazňuje, že je třeba posílit v EU i na celém světě adaptační opatření s cílem minimalizovat negativní dopady změny klimatu a úbytku biologické rozmanitosti; poukazuje na to, že zatímco financování a provádění opatření v oblasti zmírňování změny klimatu pokročilo, úsilí o přizpůsobení se změně klimatu nadále zaostává, přičemž se prohlubují rozdíly jak ve financování, tak v konkrétních opatřeních; zdůrazňuje, že finanční toky pro přizpůsobení se změně klimatu se od roku 2020 snížily a že se tento rozdíl zvětšuje; uznává, že bez okamžitých opatření budou náklady na přizpůsobení se změně klimatu v důsledku nepříznivých povětrnostních a klimatických extrémních jevů nadále růst;

31. vítá první zprávu EUCRA ([23]) a sdělení Komise ze dne 12. března 2024 o řízení klimatických rizik, které zdůrazňuje potřebu odolnosti vůči stupňujícím se klimatickým rizikům; vyzývá proto Komisi, aby předložila evropský plán pro přizpůsobení se změně klimatu, včetně konkrétních legislativních návrhů a opatření, zejména pokud jde o odolnost infrastruktury, vodní hospodářství a řešení inspirovaná přírodou, přičemž by měla upřednostňovat ochranu zranitelných komunit, zvýšit odolnost EU a jít příkladem; zdůrazňuje význam vypracování, provádění a pravidelné aktualizace národních adaptačních plánů, a to i se zaměřením na finanční a technickou pomoc; vyzývá smluvní strany, které tak dosud neučinily, aby do roku 2025 zavedly své národní adaptační plány a pokročily v jejich provádění do roku 2030;

32. je zastáncem začleňování dalších přírodě blízkých řešení v městských oblastech ke zlepšení kvality vzduchu za účelem omezení rostoucích teplot, řešení efektu městských tepelných ostrovů a zlepšení kvality ovzduší s cílem chránit občany a snížit náklady na energii;

33. vítá dohodu o rámci globálního cíle pro přizpůsobení se změně klimatu přijatou na konferenci COP28, konkrétně o rámci Spojených arabských emirátů pro globální odolnost vůči změně klimatu; zdůrazňuje, že rámec je třeba realizovat tak, aby přinesl měřitelné výsledky se zavedenými spolehlivými systémy sledování pokroku, a že je zapotřebí sledovat pokrok při dosahování těchto cílů; vybízí všechny smluvní strany, aby se urychleně dohodly na ukazatelích pro měření pokroku při plnění cílů v rámci dvouletého pracovního programu Spojených arabských emirátů a Belém stanoveného na konferenci COP28; zdůrazňuje význam inkluzivních ukazatelů pro zajištění toho, aby přizpůsobení probíhalo sociálně spravedlivým způsobem;

34. zdůrazňuje, že systémy včasného varování mají zásadní význam pro účinné přizpůsobení a vyzývá k urychlenému provedení iniciativy týkající se systémů včasného varování a klimatických rizik (CREWS), která se zaměřuje na zranitelné země, jako jsou nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy, a iniciativy „Early Warnings for All“, která usiluje o zajištění globálního přístupu k systémům včasného varování do roku 2027;

35. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucí intenzitou a četností extrémních povětrnostních jevů v EU i na celém světě, včetně přírodních požárů, sucha, vln veder a záplav, a nad jejich dopadem na lidské zdraví a rostoucími ztrátami na životech, které způsobují, jak bylo vyjádřeno ve zjištěních první zprávy EUCRA; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné posílit kolektivní globální reakci na změnu klimatu v tomto kritickém desetiletí prostřednictvím ambiciózních zmírňujících a adaptačních opatření všech smluvních stran s cílem chránit lidi, jejich živobytí, hospodářství a naše ekosystémy; připomíná, že při investicích do infrastruktury a aktiv je třeba zohlednit budoucí klimatické podmínky;

([23]) Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí č. 01/2024 o posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě, 11. března 2024,

Ztráty a škody

36. vítá rozhodnutí COP28 zřídit fond pro ztráty a škody k řešení hospodářských i jiných dopadů změny klimatu na obzvláště zranitelné rozvojové země a k reakci na ně; oceňuje pokrok dosažený při realizaci fondu od konference COP28, mimo jiné přijetím nabídky filipínské vlády, že fond bude hostitelem; zdůrazňuje, že je třeba, aby fond koordinovaně získával finanční prostředky z různých zdrojů, a to i z nových a inovativních zdrojů; je pevně přesvědčen, že ztráty a škody je třeba kompenzovat formou grantů a že tento fond by měl existovat vedle oficiální rozvojové pomoci a tuto pomoc doplňovat;

37. vyzývá správní radu fondu pro ztráty a škody, aby se dohodla na všech nezbytných opatřeních, aby fond mohl poskytnout finanční prostředky postiženým komunitám, pokud ne v roce 2024, pak alespoň na začátku roku 2025; vyzývá k přípravě počáteční kapitalizace a dlouhodobé strategie získávání a doplňování finančních prostředků konferencí COP29; vyzývá k tomu, aby zástupci dotčených místních komunit byli schopni přispívat k navrhování fondu, a žádá, aby fond rychle a cíleně poskytoval podporu místním komunitám;

38. naléhavě vyzývá všechny hlavní producenty emisí, aby přispěli svým spravedlivým dílem do fondu s cílem zajistit globální klimatickou spravedlnost; vítá přísliby EU a jejích členských států týkající se počáteční kapitalizace fondu ve výši více než 400 milionů EUR, která pokrývá více než polovinu původních celkových příslibů financování;

39. opakuje svou výzvu, aby byla problematika ztrát a škod stálým bodem pořadu jednání konferencí smluvních stran, neboť tuto otázku je třeba monitorovat a dosáhnout v ní pokroku, a aby byla plně využívána Santiagská síť s cílem účinně podnítit technickou pomoc pro odpovídající řešení problematiky ztrát a škod;

40. vyzývá všechny smluvní strany, aby v příštím kole vnitrostátních stanovených příspěvků posoudily a vyčíslily své zranitelnosti související se ztrátami a škodami a potřeby související s rozvojem kapacit s cílem reagovat na nejzávažnější dopady změny klimatu; vyzývá všechny smluvní strany, aby stanovily a provedly pravidla transparentnosti výdajů v rámci rámce pro ztráty a škody s cílem zajistit dopad a účinnost finanční podpory;

Účast zainteresovaných subjektů na konferenci COP29

41. připomíná, že je důležité zapojit do rozhodovacích procesů UNFCCC v plné míře všechny smluvní strany; vyzývá předsednictví COP29 a budoucí předsednictví, aby usnadňovala účast rozvojových zemí a delegátů z nejméně rozvinutých zemí a aby na tuto činnost vyčlenila dodatečné zdroje; vybízí smluvní strany, aby zahrnuly mladé lidi do svých delegací s cílem zajistit, aby budoucí generace hrály aktivní úlohu při utváření rozhodnutí týkajících se jejich budoucnosti; vyzývá k většímu využívání virtuálních platforem na konferencích smluvních stran s cílem posílit globální inkluzivnost a účast delegátů a zástupců občanské společnosti;

42. zdůrazňuje, že cílů v oblasti klimatu nelze dosáhnout bez podpory a zapojení veřejnosti; vyzývá všechny smluvní strany, aby zvyšovaly povědomí a veřejné porozumění o změně klimatu a souvisejících otázkách, bojovaly proti misinformacím a dezinformacím a spolupracovaly se zástupci veřejnosti s cílem získat pro opatření pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jí veřejnou podporu;

43. připomíná své usnesení o Ázerbájdžánu ze dne 25. dubna 2024; vyjadřuje své hluboké znepokojení nad situací v oblasti lidských práv v Ázerbájdžánu; vyzývá Ázerbájdžán, aby dodržoval práva a okamžitě a bezpodmínečně propustil všechny politické vězně, obránce lidských práv a novináře, a trvá na tom, aby tím byly podmíněny dohody o partnerství, a aby se zlepšila celková situace v oblasti lidských práv v zemi; domnívá se, že pokračující porušování lidských práv v Ázerbájdžánu není v souladu s úlohou této země jako hostitele konference COP29; naléhavě vyzývá EU, aby využily COP29 jako příležitost pro to, aby mezinárodní společenství při komunikaci s ázerbájdžánskými orgány v Baku při konferenci COP29 připomnělo zemi její mezinárodní závazky a odsoudilo a smysluplně řešilo situaci v oblasti lidských práv;

44. požaduje, aby organizátoři zajistili, aby lidská práva, základní svobody, plná a neomezená účast občanů a organizací občanské společnosti a rovný přístup k těmto i budoucím konferencím smluvních stran byly plně zakotveny a zaručeny v dohodě o hostitelské zemi, která by měla být zveřejněna co nejdříve po podpisu; vyzývá sekretariát UNFCCC, aby sledoval dodržování pravidel a přijal opatření v případě porušení těchto kritérií v oblasti lidských práv;

Střet zájmů, transparentnost, integrita

45. vítá přípravu prvních dvouletých zpráv o transparentnosti podle Pařížské dohody; zdůrazňuje význam podrobných a transparentních zpráv posuzujících pokrok při plnění vnitrostátních stanovených příspěvků; bere na vědomí spuštění bakuské globální platformy pro transparentnost v oblasti klimatu;

46. vyjadřuje znepokojení nad tím, že na konferenci COP28 bylo akreditováno více než 2 400 lobbistů za fosilní paliva; vyzývá UNFCCC a smluvní strany, aby zajistily ochranu rozhodovacího procesu před zájmy, které jsou v rozporu s cílem Pařížské dohody; apeluje na UNFCCC, aby na základě modelu ochrany, kterou v souvislosti s tabákovým průmyslem poskytuje Rámcová úmluva WHO o kontrole tabáku, iniciovala navržení ambiciózního rámce odpovědnosti, který by chránil práci UNFCCC před nepatřičným vlivem podnikatelů v oblasti fosilních paliv a jejich prokazatelně zištnými zájmy;

47. vyjadřuje silné znepokojení nad tím, že předsedou konference COP29 byl jmenován ázerbájdžánský ministr pro ekologii a přírodní zdroje Muchtar Babajev, který předtím, než se stal ministrem, pracoval 26 let ve Státní ropné společnosti Ázerbájdžánské republiky (Socar); vyjadřuje hluboké znepokojení nad prohlášením ázerbájdžánského prezidenta Ilhama Alijeva, že bude hájit zájem zemí bohatých na fosilní paliva, aby mohly pokračovat v investicích a ve výrobě; domnívá se, že to představuje vážné riziko střetu zájmů; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby předsednictví COP v dalších letech nebylo zasaženo střety zájmů;

Politika EU v oblasti klimatu v souladu s Pařížskou dohodou

48. bere na vědomí aktualizovaný vnitrostátní stanovený příspěvek EU, který je reakcí Unie na žádost v rámci Klimatického paktu z Glasgow o přehodnocení a posílení vnitrostátních stanovených příspěvků smluvních stran na rok 2030; zdůrazňuje, že se očekává, že v okamžiku, kdy se dosáhne plného provádění stávajících právních předpisů EU v oblasti klimatu, dojde ke snížení čistých emisí skleníkových plynů v EU do roku 2030 přibližně o 57 % ve srovnání s rokem 1990; zdůrazňuje proto, že je třeba v nadcházejících letech provádět stávající právní rámec pro rok 2030 jednoduchým, spravedlivým a nákladově efektivním způsobem a zároveň během této transformace nadále podporovat občany a hospodářská odvětví; zdůrazňuje význam stabilního a předvídatelného politického rámce pro zajištění jasnosti pro investory, podniky a občany; konstatuje, že jakékoli další úsilí přesahující 55 % by do roku 2050 výrazně snížilo kumulativní emise Unie; důrazně proto vyzývá členské státy i soukromý sektor, aby přijaly veškerá nezbytná opatření k dosažení tohoto cíle; vyjadřuje v této souvislosti znepokojení nad nedostatečnými ambicemi stávajících národních plánů v oblasti energetiky a klimatu předložených členskými státy a vyzývá všechny členské státy, aby zintenzivnily svá opatření v oblasti klimatu; vyzývá členské státy a Komisi, aby v tomto ohledu zajistily, aby národní plány v oblasti energetiky a klimatu a dlouhodobé strategie členských států zahrnovaly opatření a finanční prostředky, jež budou dostatečné pro dosažení cílů EU pro rok 2030 a dlouhodobých cílů;

49. zdůrazňuje, že je důležité, aby byly vnitrostátní stanovené příspěvky do roku 2035 navrženy v přípravné fázi COP30 v souladu se společnými pětiletými časovými rámci UNFCCC a s lhůtou pro předložení stanovenou Pařížskou dohodou; vyzývá Komisi, aby včas navrhla vnitrostátní stanovený příspěvek na rok 2035, čímž se EU pevně udrží na cestě do roku 2040 a k nulovým čistým emisím do roku 2050 a to na základě řádného posouzení;

50. zdůrazňuje, že je třeba přijmout vědecky podložený cíl EU v oblasti klimatu pro rok 2040 v souladu s evropským právním rámcem pro klima a se závěry prvního globálního hodnocení, a připomíná doporučení Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu; vítá závazek Komise navrhnout klimatický cíl pro rok 2040 doprovázený podpůrnými politikami;

51. domnívá se, že je důležité, aby EU zůstala lídrem v mezinárodních jednáních o klimatu, a vyzývá EU, aby zintenzivnila svou zelenou diplomacii s cílem povzbudit ostatní smluvní strany, aby zintenzivnily svá opatření v oblasti klimatu směrem k dosažení cílů Pařížské dohody, což rovněž pomůže vytvořit rovné podmínky na mezinárodní úrovni, zabránit úniku uhlíku a zvýšit veřejnou podporu pro opatření v oblasti klimatu;

52. znovu opakuje, že je naléhavě nutné zohledňovat klimatické cíle ve všech politikách EU a opatřeních k jejich provádění, a zdůrazňuje, že čl. 6 odst. 4 evropského právního rámce pro klima ukládá Komisi povinnost posoudit soulad každého návrhu opatření či legislativního návrhu, včetně rozpočtových návrhů, s cíli EU v oblasti klimatu; naléhavě vyzývá Komisi, aby toto ustanovení plně uplatňovala při provádění posouzení dopadů ve všech oblastech politiky EU;

53. připomíná zásadu soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, k níž se EU a její členské státy zavázaly a jejímž cílem je minimalizovat rozpory a vytvářet synergie mezi jednotlivými politikami EU; trvá na soudržném přístupu k provádění Pařížské dohody a Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 ve vnitřní i vnější politice;

54. zdůrazňuje, že současná geopolitická situace ukazuje na naléhavou potřebu ukončit závislost EU na fosilních palivech a na skutečnost, že je třeba upustit od ekonomiky založené na fosilních palivech a podpořit zavádění obnovitelných a nízkouhlíkových zdrojů energie; zdůrazňuje, že EU se musí vyvarovat jakékoli energetické závislosti na třetích zemích; vítá pokrok, jehož bylo v obou těchto aspektech dosaženo od zahájení iniciativy RePowerEU; vyzývá EU a její členské státy, aby urychlily tento přechod; zdůrazňuje, že to bude vyžadovat zvýšení cílů týkajících se energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti na období po roce 2030; vyzývá Komisi, aby se zabývala doporučením Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu, podle něhož je třeba zajistit soulad politik EU s potřebou opustit ekonomiku založenou na fosilních palivech a zabránit přitom závislosti na uhlíku a vzniku uvízlých aktiv;

55. připomíná, že dne 24. dubna 2024 vydal souhlas s rozhodnutím Rady o schválení odstoupení Evropského společenství pro atomovou energii od Smlouvy o energetické chartě ([24]);

Trojí krize planety: změna klimatu, znečištění a úbytek biologické rozmanitosti

56. zdůrazňuje, že krize týkající se změny klimatu, znečištění a úbytku biologické rozmanitosti jsou vzájemně propojeny a že reakce na tyto krize je třeba sladit; poukazuje na jejich závažné důsledky, jako je dezertifikace, nedostatek vody, zhoršování stavu oceánů a sucho; zdůrazňuje, že chceme-li posílit z přírody vycházející mitigaci změny klimatu a adaptaci na tuto změnu, předcházení vzniku extrémních klimatických jevů a budování odolnosti, je důležité chránit, zachovávat a obnovovat biologickou rozmanitost a ekosystémy a řídit přírodní zdroje udržitelným způsobem;

57. zdůrazňuje, že v zájmu lepší adaptace na změnu klimatu a zejména v zájmu omezení povodní a sucha je třeba více a účinněji investovat do inovativních a přírodě blízkých řešení, např. do zalesňování, opětovného zalesňování, vytváření krajiny schopné zadržovat vodu, obnovování mokřadů a regenerativních zemědělských postupů; zdůrazňuje, že tyto přístupy by měly mít pokud možno pozitivní dopad na biologickou rozmanitost, měly by snížit emise uhlíku z půdy a související dopady na vodní útvary, snížit zhutňování půdy a usnadnit adaptaci lesů na změnu klimatu; bere v tomto ohledu na vědomí úlohu návrhů Komise, které se týkají správy a monitorování lesů; vyjadřuje znepokojení nad značným rozdílem mezi cílem zvýšit propad uhlíku do roku 2030 stanoveným v nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví ([25]) a opatřeními, která mají vést ke splnění cílů uvedených ve vnitrostátních plánech pro energetiku a klima; naléhavě vyzývá členské státy, aby své ambice zvýšily;

58. uznává, že zdravé ekosystémy a bohatá biologická rozmanitost poskytují životně důležité služby, a zdůrazňuje, že změna klimatu je jednou z přímých příčin úbytku biologické rozmanitosti; poukazuje na to, že změna klimatu již proměnila suchozemské, sladkovodní i mořské ekosystémy na celém světě a způsobila úbytek druhů i klíčových ekosystémových služeb;

59. zdůrazňuje, že zachování a obnova ekosystémů s vysokým obsahem uhlíku, jako jsou rašeliniště, mokřady, lesy (včetně původních lesů), tradiční zemědělsko-lesnické systémy, pastviny a ekosystémy modrého uhlíku, například slaniska, porosty mořské trávy a mangrovové porosty, jakož i druhy, které umožňují fungování těchto ekosystémů, přináší širokou škálu výhod z hlediska mitigace změny klimatu a adaptace na tuto změnu; vyzývá Komisi, aby připravila mapování těchto ekosystémů a vypracovala metodiky pro přesné, spolehlivé a transparentní započítávání pohlcování uhlíku a emisí uhlíku z těchto ekosystémů způsobem, který neoslabí cíle v oblasti biologické rozmanitosti, a zdůrazňuje, že by měla být zohledněna kvalita chráněných oblastí; varuje před tím, že protichůdné investice a pobídky, jako je financování odvodňování mokřadů následované financováním obnovy stejných oblastí, oslabují účinnost finančních zdrojů EU a vytvářejí nejistotu pro zemědělce a odvětví zemědělství;

([24]) Rozhodnutí Rady (EU) 2024/1677 ze dne 30. května 2024 o schválení odstoupení Evropského společenství pro atomovou energii od Smlouvy o energetické chartě (Úř. věst. L, 2024/1677, 13.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1677/oj).

([25]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 a rozhodnutí č. 529/2013/EU (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj).

60. naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby se při přijímání opatření k řešení změny klimatu zavázaly k ochraně, dodržování, prosazování a plnění svých závazků týkajících se lidských práv, včetně práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí, a také práv původních obyvatel, jak jsou stanovena v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel a právech místních komunit; zdůrazňuje, že je třeba podporovat a chránit ochránce životního prostředí a pohnat k odpovědnosti ty, kteří jim vyhrožují; zdůrazňuje význam rovnosti žen a mužů a mezigenerační spravedlnosti při řešení klimatické krize; vyzývá všechny smluvní strany, aby tyto hodnoty dodržovaly a zajistily smysluplnou účast veřejnosti, její přístup k informacím a svobodný předchozí a informovaný souhlas;

61. vyzývá všechny smluvní strany, aby na konferenci COP29 pokročily směrem ke způsobu rozhodování, které zajistí rovnováhu mezi sociálním, environmentálním a hospodářským pilířem;

62. zdůrazňuje význam provádění celosvětového rámce pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu přijatého na základě Úmluvy o biologické rozmanitosti, včetně nutnosti maximálně posílit schopnost přírody přispívat k mitigaci změny klimatu a adaptaci na tuto změnu a nutnosti minimalizovat negativní dopady klimatických opatření na biologickou rozmanitost; připomíná, že zachování vysoce biologicky rozmanitých a neporušených ekosystémů na pevnině a v oceánech je nákladově nejefektivnějším opatřením v boji proti změně klimatu založeným na přírodě; vyzývá všechny smluvní strany, aby více usilovaly o plnění svých mezinárodních závazků v oblasti biologické rozmanitosti, a připomíná neúspěšné plnění cílů z Aiči; vítá předložení cílů EU na základě tohoto rámce;

63. zdůrazňuje, že půda je největším suchozemským úložištěm uhlíku, které má nepostradatelnou úlohu v globálním klimatickém cyklu; zdůrazňuje přeshraniční dopady degradace půdy; vítá veškeré úsilí vlád i nevládních subjektů o maximalizaci potenciálu půdy k mitigaci změny klimatu a zlepšení dostupnosti vody; bere na vědomí význam návrhu EU, který se týká směrnice o monitorování a odolnosti půdy;

64. poukazuje na zničující environmentální, sociální, hospodářské a zemědělské dopady dezertifikace, znečištění vody, sucha, záplav a lesních požárů, které zesílila změna klimatu; zdůrazňuje význam ochrany, zachování a obnovy vodních ekosystémů a ekosystémů souvisejících s vodou jako zcela zásadních prvků klimatické odolnosti a ochrany biologické rozmanitosti; potvrzuje, že v případech, kdy jsou koloběhy vody a zdrojů z velké části uzavřeny v zájmu podpory oběhového hospodářství a optimální účinnosti a obnovy zdrojů, je nutné hospodařit s vodou tak, aby se zabránilo nedostatku vody a znečištění;

65. vítá skutečnost, že předsednictví COP29 se zaměřilo na výzvy související s vodou a vytvořilo během zasedání COP29 globální platformu, díky níž mohou smluvní strany spolupracovat a navrhovat řešení pro problémy související s vodou; vítá zavedení první celosystémové strategie OSN pro vodu a sanitační zařízení jako klíčového nástroje na podporu odolnosti komunit vůči změně klimatu;

66. vyzývá k posílení mezinárodní spolupráce, a to i na úrovni povodí, s cílem řešit prohlubující se krizi související s nedostatkem vody, zajistit čistou a kvalitní vodu, podpořit udržitelné hospodaření s vodou a zavést řešení vycházející z přírody; vyzývá všechny smluvní strany, aby přijaly vodohospodářské strategie v souladu se svou politikou v oblasti klimatu s cílem zabezpečit dodávky vody, jejich udržitelnost a vodohospodářskou odolnost a současně zajistit všeobecný přístup k vodě a hygienickým zařízením a zaručit, že nikdo nebude opomenut a že jednou z priorit bude ochrana zranitelných komunit;

67. vítá oznámení evropské strategie pro vodohospodářskou odolnost a vyzývá Komisi, aby tuto strategii urychleně uplatnila v praxi s cílem zajistit řádné hospodaření se zdroji, řešení nedostatku vody a posílení konkurenčního inovativního přínosu našeho vodohospodářského průmyslu a technologií; naléhavě vyzývá EU, aby stanula v čele úsilí o ochranu a obnovu vodních ekosystémů v souladu s rámcovou směrnicí o vodě, Strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti a Zelenou dohodou pro Evropu;

68. uznává univerzálnost vody jako zdroje pro všechna odvětví, včetně odvětví zajišťujících dodávky energie, potravin a kritických digitálních služeb; uznává úlohu digitálních nástrojů coby součásti společnosti odolné vůči vodě, a to ve všech činnostech ve všech činnostech souvisejících s mitigací změny klimatu;

69. vyzývá členské státy a Komisi, aby zajistily účinnou vodohospodářskou infrastrukturu jakožto nástroj boje proti změně klimatu a posilování odolnosti;

70. vítá přijetí Úmluvy OSN o volném moři (dohody o biologické rozmanitosti v oblastech za hranicemi národní jurisdikce); vyzývá smluvní strany, aby pokračovaly v práci na dialogu OSN o oceánech a změně klimatu; zdůrazňuje, že klimatické mechanismy závisejí na zdraví oceánů a mořských ekosystémů, které jsou v současné době ovlivněny globálním oteplováním, znečištěním, nadměrným využíváním mořské biologické rozmanitosti, acidifikací, odkysličováním a erozí pobřeží; vyzývá všechny smluvní strany, aby posílily odolnost a ochranu oceánských propadů uhlíku, včetně ochrany mořských ekosystémů, jako jsou mangrovové porosty, porosty mořské trávy a korálové útesy; vítá závazek předsedkyně Evropské komise von der Leyenové k vypracování Evropského paktu pro oceány;

71. zdůrazňuje, že ke snižování emisí musí přispívat všechna odvětví;

72. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné bojovat na celosvětové úrovni proti znečištění plasty, které představuje vážnou hrozbu pro mořské ekosystémy, biologickou rozmanitost a lidské zdraví, přičemž podle odhadů se každoročně do oceánů dostane 8 milionů tun plastů; zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti mikroplastům, zejména v mořských a sladkovodních ekosystémech; vítá probíhající práci na globální smlouvě o plastech; naléhavě vyzývá EU, aby se v zájmu řešení celého životního cyklu plastů a prioritního zohlednění komunit, které jsou znečištěním plasty nejvíce zasaženy, postavila do čela úsilí o uzavření smlouvy, díky níž by se dosáhlo udržitelné úrovně výroby plastů, postupně by se odstraňovaly škodlivé plasty na jedno použití a podporovaly by se inovace v otázce udržitelných alternativ a zásady oběhového hospodářství, a stejně tak by EU měla stanout v čele snah o prosazení rozšířené odpovědnosti výrobce; vyzývá ke stanovení globálního cíle, který by spočíval v odstranění znečištění životního prostředí plasty do roku 2040;

73. zdůrazňuje, že je třeba bojovat proti chemickému znečištění; vyzývá k urychlenému přijetí opatření ke splnění komplexního plánu, který je součástí globálního rámce pro chemické látky, s názvem „Planeta bez škod způsobených chemickými látkami a odpady“;

74. zdůrazňuje, že je třeba chránit zdraví a dobré životní podmínky lidí a komunit, na které mají vliv nepříznivé dopady změny klimatu; podtrhuje, že je nutné zajistit rovný přístup k udržitelnému, odolnému a zdravému životnímu prostředí pro budoucí generace;

75. domnívá se, že politiky v oblasti životního prostředí by měly být koncipovány v plném souladu s přístupem „jedno zdraví“; připomíná, že je důležité, aby byl na konferenci COP29 uspořádán Den zdraví, jehož účelem bude hledat řešení pro společné problémy v otázkách zdraví;

76. zdůrazňuje úzkou souvislost mezi znečištěním ovzduší a změnou klimatu; vítá úsilí mezinárodního společenství o řešení změny klimatu i kvality ovzduší prostřednictvím iniciativ, jako je Úmluva EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států a Koalice pro klima a čisté ovzduší; vyzývá všechny smluvní strany, aby posílily spolupráci v této oblasti a sladily politiky v oblasti kvality ovzduší s klimatickými opatřeními s cílem chránit veřejné zdraví a životní prostředí na celém světě;

77. zdůrazňuje, že změna klimatu povede mimo jiné ke zvýšení rezistence vůči antibiotikům; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba přijmout naléhavá opatření proti antimikrobiální rezistenci, a vyzývá smluvní strany k celosvětové dohodě o omezení používání antimikrobiálních látek a boji proti riziku rezistence;

78. připomíná, že v celosvětovém měřítku generují 70 % všech emisí CO_2 města ([26]); zdůrazňuje, že klíčovými aktéry klimatických opatření jsou místní a regionální správní orgány; podtrhuje proto, že je třeba usnadnit jim přístup k finančním mechanismům a posílit spolupráci s místními a regionálními orgány v procesu přípravy, financování a provádění vnitrostátně stanovených příspěvků před konferencí COP30, ale i národních adaptačních plánů, národních strategií a akčních plánů v oblasti biologické rozmanitosti a dlouhodobých strategií;

Úsilí ve všech odvětvích

79. vítá skutečnost, že 158 zemí podepsalo Globální metanový závazek; vyzývá signatáře Globálního metanového závazku, aby urychlili kroky ke snížení a odstranění emisí metanu do roku 2030 a posílili správní opatření týkající se metanu vypracováním zastřešujícího rámce, jehož účelem bude pokrok směrem k plnění společného závazku; naléhavě vyzývá zejména smluvní strany s vysokými emisemi metanu, které se k závazku nepřipojily, aby tak co nejdříve učinily; požaduje kvantifikované a vědecky podložené posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo od přijetí tohoto závazku na konferenci COP26;

([26]) Shukla, P. R. a Skea, J. (editoři), „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change – Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change“ (Změna klimatu 2022: Mitigace změny klimatu – příspěvek pracovní skupiny III k šesté hodnotící zprávě Mezivládního panelu pro změnu klimatu), Mezivládní panel pro změnu klimatu, 2022.

80. vyzývá všechny smluvní strany, aby do svých vnitrostátně stanovených příspěvků zahrnuly konkrétní cíle týkající se snížení emisí metanu;

81. připomíná nařízení EU o snižování emisí metanu v odvětví energetiky ([27]), které se bude od 1. ledna 2027 vztahovat i na unijní dovozce ropy, zemního plynu a uhlí; zdůrazňuje, že emise metanu je třeba v EU snížit ve všech odvětvích;

82. zdůrazňuje, že odvětví dopravy je jediným odvětvím, v němž emise na úrovni EU od roku 1990 vzrostly, což není slučitelné s klimatickými cíli EU; zdůrazňuje, že splnění klimatických cílů EU bude vyžadovat rozsáhlejší a rychlejší snižování emisí ze všech pododvětví dopravy, včetně pododvětví letecké a námořní dopravy; vítá začlenění emisí z námořní dopravy do systému EU pro obchodování s emisemi (EU ETS); zdůrazňuje, že je důležité podporovat přechod na jiné druhy dopravy a intermodální dopravu, zatraktivnit možnosti čisté dopravy prostřednictvím lepší internalizace externalit a zároveň zajistit dostupnost vhodných alternativ, přijmout opatření k řízení poptávky a stanovit požadavky na účinnost a oběhovost;

83. vyzývá Komisi, aby zajistila sociální spravedlnost opatření v oblasti dekarbonizace dopravy, a to mimo jiné tím, že do politik EU v oblasti klimatu začlení emise z velkých jachet, soukromých tryskových letadel a obchodních letadel;

84. vyzývá Mezinárodní námořní organizaci (IMO), aby přijala opatření ke snížení emisí z námořní dopravy v souladu s vědeckými cíli a limitem 1,5 °C stanoveným v Pařížské dohodě; je znepokojen pomalým pokrokem IMO při řešení emisí z mezinárodní námořní dopravy; vyzývá EU, aby se zasazovala o přijetí přísnějších celosvětových cílů a lhůt; připomíná, že v souladu s ustanoveními směrnice o systému ETS ([28]) by EU měla v případě, že jednání IMO nepovedou k opatřením, jež předpokládá Pařížská dohoda, revidovat oblast působnosti námořních právních předpisů EU ve vztahu k tomuto systému; vyzývá Komisi a členské státy, aby obnovily jednání v rámci UNFCCC o zařazování emisí z mezinárodní lodní dopravy do národních inventur, obdobně jako je tomu v případě systému EU ETS a nařízení o využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v námořní dopravě ([29]);

85. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné, aby bylo odvětví letectví uvedeno v soulad s globálními cíli v oblasti klimatu, zejména s cílem 1,5 °C stanoveným v Pařížské dohodě; je znepokojen pomalým pokrokem Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) při řešení emisí z mezinárodní letecké dopravy; vyzývá ICAO, aby v rámci svého programu kompenzace a snižování emisí oxidu uhličitého v mezinárodním civilním letectví přijala ambiciózněji opatření ke snížení těchto emisí; připomíná, že pokud ICAO nedosáhne snížení emisí v souladu s Pařížskou dohodou, má Komise povinnost prozkoumat rozšíření oblasti působnosti systému EU ETS na lety mířící na letiště mimo Evropský hospodářský prostor v souladu s ustanoveními směrnice o systému ETS;

86. připomíná, že klimatické dopady leteckých činností, které nesouvisejí s CO_2, jsou podle odhadů dvakrát vyšší ([30]) než dopad v podobě samotných emisí CO_2; zdůrazňuje, že je důležité získávat znalosti o dopadech nesouvisejících s CO_2 jak v případě letů v rámci EU, tak v případě letů z a do destinací mimo území EU, a zvážit, zda není nutné přijmout opatření ke zmírnění těchto dopadů v souladu s pravidly a lhůtami stanovenými v systému EU ETS;

87. vyzývá k urychlení vývoje a zavádění udržitelných paliv v odvětví letecké a námořní dopravy;

([27]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1787 ze dne 13. června 2024 o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942 (Úř. věst. L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2024%3A1787%3Aoj&locale=cs).

([28]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([29]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1805 ze dne 13. září 2023 o využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v námořní dopravě a o změně směrnice 2009/16/ES (Úř. věst. L 234, 22.9.2023, s. 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj).

([30]) Transport & Environment, Murphy, A. a Simon, V., „Private jets: can the super rich supercharge zero-emission aviation?“, Evropská federace dopravy a životního prostředí, Brusel, 2021.

88. znovu vyzývá všechny smluvní strany, včetně členských států EU, aby přijaly opatření odrazující od používání soukromých tryskových letadel; poukazuje na nepřiměřeně vysoké klimatické dopady soukromých letadel, která produkují až 14krát větší znečištění na jednoho cestujícího než komerční lety; zdůrazňuje, že je důležité jít příkladem, a naléhavě vyzývá všechny účastníky konference COP29, včetně zástupců orgánů EU, aby namísto soukromých tryskových letadel cestovali způsobem, který nejméně znečistí životní prostředí;

89. poznamenává, že v roce 2020 odpovídalo zemědělství za 10–12 % světových antropogenních emisí a za 11 % všech emisí v EU ([31]); konstatuje, že emise ze zemědělství v EU se od roku 1990 snížily o 25 % ([32]), avšak v posledních dvou desetiletích zůstaly relativně stabilní;

90. zdůrazňuje však, že zemědělci a odvětví zemědělství jsou zároveň pod rostoucím tlakem v důsledku změny klimatu, včetně vzrůstajících teplot, sucha, nepředvídatelných srážek a záplav, a uznává, že jsou nepostradatelnými partnery při zajišťování potravin, zachovávání životaschopnosti venkovských oblastí a dosahování cílů klimatické neutrality; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba pokračovat v úsilí o dosažení udržitelných a odolných potravinových systémů, a uznává, že v odvětví zemědělství existuje potenciál ke snížení emisí skleníkových a že zemědělci a lesníci mohou přispět k přirozenému pohlcování a ukládání uhlíku v půdě a lesích; zdůrazňuje, že je důležité, aby měli zemědělci možnost aktivně se podílet na utváření politik v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně a v oblasti ochrany ekosystémů; v této souvislosti vítá strategický dialog o budoucnosti zemědělství EU a závazek předsedkyně Komise Ursuly von der Leyenové představit během prvních 100 dnů funkčního období nové Komise vizi pro zemědělství a potraviny s cílem zajistit dlouhodobou konkurenceschopnost a udržitelnost zemědělského odvětví v EU v mezích možností naší planety;

91. zdůrazňuje, že přechod k udržitelnějším zemědělským postupům, kratším dodavatelským řetězcům a ke zdravějším potravinám, stravě a životnímu stylu a omezení plýtvání potravinami výrazně sníží emise z potravinového řetězce, zlepší mitigaci a adaptaci, sníží tlak na biologickou rozmanitost a půdu, omezí znečištění vzduchu a vody a pomůže obnovit kvalitu půdy a ekosystémy; opakuje, že je třeba řešit nadměrnou spotřebu vysoce zpracovaných produktů;

92. zdůrazňuje, že je třeba, aby rámce politiky podporovaly zemědělce, se zvláštním důrazem na drobné zemědělce, při přechodu k udržitelným zemědělským postupům tím, že poskytnou nástroje, mechanismy, techniky, příležitosti, odbornou přípravu a finanční pobídky pro zavádění zemědělských postupů šetrných ke klimatu, jež zlepšují produktivitu a zároveň přispívají k přizpůsobování se změně klimatu a jejímu zmírňování a jež odměňují zemědělce a lesníky, kteří pomáhají snižovat uhlíkovou stopu hospodářství, pracují v souladu s přírodou a chrání biologickou rozmanitost a přírodní ekosystémy; poukazuje na to, že je důležité poskytnout odvětví zemědělství komplexní metodiky pro zavedení systému započítávání emisí skleníkových plynů, který by zahrnoval různé druhy zemědělství; vyzývá EU, aby zvýšila investice do ekologických technologií a inovací v odvětví zemědělství, jako jsou precizní zemědělství, udržitelné zavlažovací systémy, zemědělské postupy šetrné ke klimatu a agroekologické postupy, které umožňují účinnější využívání zdrojů, jako je voda a energie; dále vyzdvihuje význam politik, jež usnadňují přístup k těmto inovativním řešením a digitálním nástrojům; zdůrazňuje, že je důležité rozvíjet udržitelnější zemědělství tím, že zemědělcům budou poskytnuty alternativy, aby bylo omezeno používání syntetických hnojiv a pesticidů; podotýká, že to spolu se zvýšením přirozeného ukládání uhlíku do půdy a organické hmoty v půdě může přinést četné výhody v podobě větší úrodnosti půdy, obnovy biologické rozmanitosti a významného potenciálu ke zmírňování změny klimatu; zdůrazňuje, že je třeba účinněji cílit na odolnost účinnějším řízením rizika dlouhotrvajícího sucha, prosazováním plodin, které jsou méně náročné na vodu, a uplatňováním udržitelných postupů, jež zvyšují odolnost ekosystémů;

93. vyzývá všechny smluvní strany, aby se nadále zasazovaly o naplňování prohlášení o udržitelném zemědělství, odolných potravinových systémech a klimatických opatřeních, které bylo přijato na konferenci COP28 ve Spojených arabských emirátech;

94. zdůrazňuje, že je důležité zajistit na celosvětové úrovni rovné podmínky pro zemědělskou produkci, jež budou založeny na vysokých normách v oblasti ochrany životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a sledování dodržování předpisů;

([31]) Evropská agentura pro životní prostředí, „Progress and prospects for decarbonisation in the agriculture sector and beyond“, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2022.

([32]) Evropská agentura pro životní prostředí, „EEA greenhouse gases – data viewer“, 13. srpna 2024.

95. zdůrazňuje, že ke snižování emisí musí přispívat i odvětví obrany, a to při zachování operační účinnosti, a že by měl být v odvětví obrany urychlen rozvoj dekarbonizačních technologií a strategií; konstatuje, že zahrnutí rozčleněných vojenských emisí do vykazování v rámci UNFCCC je dobrovolné a že v současné době není na základě údajů předložených v rámci UNFCCC možné vykázané vojenské emise skleníkových plynů identifikovat; vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi a Radu, aby vypracovali návrh transparentního započítávání vojenských emisí členských států do UNFCCC, který zohlední přijetí Strategického kompasu pro bezpečnost a obranu, za účelem plného provádění plánu EU pro změnu klimatu a obranu;

96. zdůrazňuje, že mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích EU (CBAM) je základním nástrojem pro účinné stanovování cen emisí z výrobků dovážených do EU, pro snižování emisí z těchto výrobků a pro omezování úniku uhlíku a zároveň podporuje zavedení cen uhlíku na celém světě s doprovodnými opatřeními pro dekarbonizaci průmyslu v nejméně rozvinutých zemích; vyzývá Komisi, aby pracovala na rozšíření oblasti působnosti tohoto mechanismu v souladu s ustanoveními nařízení o CBAM ([33]) a aby ve spolupráci se zeměmi mimo EU usnadnila správné provádění tohoto mechanismu a podpořila zavedení cen uhlíku;

97. vítá skutečnost, že podle Světové banky se nyní ceny uhlíku vztahují na 24 % celosvětových emisí ([34]); vyjadřuje však politování nad tím, že pokrytí i ceny jsou stále příliš nízké na to, aby mohly být naplněny cíle Pařížské dohody; vítá skutečnost, že obchodování s uhlíkem nebo jiné mechanismy stanovování cen uhlíku již zavedlo několik obchodních partnerů EU; vyzývá Komisi, aby dále vybízela a podporovala další strany, aby zavedly nebo zlepšily podobné mechanismy stanovování cen uhlíku, a aby prozkoumala propojení a další formy spolupráce se stávajícími mechanismy stanovování cen uhlíku mimo EU; vyzývá Komisi, aby v této souvislosti zavedla záruky, které zajistí, že veškerá propojení se systémem EU ETS budou i nadále přinášet dodatečné a trvalé příspěvky ke zmírňování změny klimatu a nebudou oslabovat domácí závazky EU týkající se emisí skleníkových plynů; vítá vytvoření pracovní skupiny Komise pro mezinárodní diplomacii v oblasti stanovování cen uhlíku a trhů s uhlíkem a vyzývá Komisi, aby zajistila, že tato pracovní skupina bude brzy plně funkční;

98. konstatuje, že globální hodnocení vyzdvihuje význam přechodu na udržitelný životní styl a udržitelné vzorce spotřeby a výroby v rámci úsilí o zmírňování změny klimatu, a to i prostřednictvím přístupů oběhového hospodářství, a že je třeba pokračovat v rozvoji oběhového hospodářství v EU, mimo jiné podporou inovací a investic do oběhových řešení a obchodních modelů a trhů s druhotnými surovinami, a poukazuje na to, že je důležité snižovat množství odpadu a zvýšit míru recyklace; připomíná závazek v rámci 8. akčního programu pro životní prostředí co nejdříve výrazně snížit materiálovou a spotřební stopu EU, aby nepřekračovala meze možností naší planety; vyzývá Komisi, aby vytýčila cíle pro opatření k urychlení přechodu na oběhové hospodářství a udržitelné využívání zdrojů a současně aby zajistila spravedlivou a inkluzivní transformaci;

99. zdůrazňuje, že je třeba řešit klimatické a environmentální dopady textilního odvětví, které je odpovědné za přibližně 8–10 % celosvětových emisí skleníkových plynů a za značnou spotřebu zdrojů, zejména vody a energií ([35]); uvědomuje si, že textilní průmysl musí hrát důležitou úlohu při přechodu na oběhové hospodářství a řešit výzvy související například s předcházením vzniku odpadů, nakládáním s odpady, uvolňováním mikroplastů, používáním vody, nadprodukcí a celkovou udržitelností a netoxicitou výrobního procesu a recyklovatelností textilních výrobků, mimo jiné tím, že zajistí, aby byly textilie navrhovány tak, aby měly dlouhou životnost a byly recyklovatelné; zdůrazňuje, že je nezbytné usilovat o zavedení celosvětových norem, jež stanoví, kdy mohou značky uvádět environmentální tvrzení týkající se výrobku;

100. zdůrazňuje, že je nutné potírat „greenwashing“ úsilím o vytvoření celosvětových jednotných a transparentních norem pro environmentální tvrzení, jež spotřebitelům pomohou činit informovaná rozhodnutí a zabrání využívání této praktiky, neboť tvrzení o udržitelnosti budou podložena ověřitelnými důkazy;

101. zdůrazňuje, že změna klimatu, nedostatek vody a zhoršování stavu životního prostředí mají za následek nedostatek přírodních zdrojů, mohou vést k vyostření konfliktů a k růstu napětí, nedostatku potravin a přírodním katastrofám a jsou hlavními příčinami vysídlování lidí a multiplikátory hrozeb;

([33]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/956 ze dne 10. května 2023, kterým se zavádí mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (Úř. věst. L 130, 16.5.2023, s. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj).

([34]) Světová banka, „State and Trends of Carbon Pricing 2024“, Světová banka, Washington DC, 21. května 2024.

([35]) International Finance Corporation, „Strengthening sustainability in the textile industry“, International Finance Corporation, Washington DC, 2023.

102. konstatuje, že jedním z regionů nejvíce zasažených změnou klimatu je Středomoří, které se otepluje o 20 % rychleji, než je celosvětový průměr, přičemž podle prognóz zde bude v horizontu příštích 20 let čelit 250 milionů lidí nedostatku vody ([36]) a zažívat stále častější lesní požáry, což bude mít závažné důsledky pro živobytí pobřežních komunit, hospodářská odvětví a biologickou rozmanitost; vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně jednaly a spolu se středomořskými partnery prováděly ambiciózní adaptační opatření a stály v čele mitigačních opatření s důrazem na hospodaření s vodou, obnovu ekosystémů a udržitelnou hospodářskou transformaci;

103. upozorňuje na to, že změna klimatu ovlivňuje nebývalou rychlostí a rozsahem kulturní dědictví; zdůrazňuje, že je třeba zvýšit úsilí o ochranu a zabezpečení světového kulturního a přírodního dědictví se zaměřením na lepší připravenost na rizika a posílení odolnosti vůči změně klimatu;

104. zdůrazňuje, že je třeba posílit opatření EU v oblasti připravenosti a adaptace na změnu klimatu a v oblasti odolnosti vůči změně klimatu posílením mechanismu civilní ochrany EU s cílem zlepšit schopnost EU předcházet stále častějším rozsáhlým a přeshraničním přírodním katastrofám a zvládat je;

105. konstatuje, že roste vědecký a politický zájem o modifikaci slunečního záření (SRM) prostřednictvím navrhovaného souboru přístupů klimatického inženýrství, jako je např. injektáž roztroušeného aerosolu, jež mají za cíl uměle odrážet sluneční záření a ochlazovat planetu; zdůrazňuje, že modifikace slunečního záření nijak neřeší hlavní příčinu změny klimatu, že neexistuje vědecká jistota ohledně jejích účinků a že tento přístup ohrožuje – a to potenciálně katastrofálním způsobem – klimatickou a geopolitickou stabilitu; připomíná, že rezoluce OSN o globální správě byla zablokována; vyzývá Komisi, aby v tomto směru podnikla kroky, a sice aby iniciovala dohodu o zákazu modifikace slunečního záření s cílem zastavit její zavádění, omezit její rozvoj a odmítnout budoucí institucionalizaci modifikace slunečního záření v mezinárodních institucích, a to v souladu se zásadou předběžné opatrnosti a s ohledem na to, že chybí důkazy o bezpečnosti tohoto přístupu a že nebylo dosaženo celosvětového konsensu o jeho přijatelnosti;

Změna klimatu a rovnost žen a mužů

106. zdůrazňuje význam inkluzivních přístupů v rámci UNFCCC, včetně pracovního programu pro spravedlivou transformaci; vyzývá všechny smluvní strany, včetně EU a jejích členských států, aby zvýšily úsilí o začlenění rovnosti žen a mužů do svých revidovaných vnitrostátně stanovených příspěvků a národních adaptačních plánů a do svých politik v oblasti klimatu a životního prostředí, zejména těch, které se týkají zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se této změně a ztrát a škod; zdůrazňuje, že je třeba, aby všechny smluvní strany přijaly konkrétnější opatření s cílem splnit závazky akčního plánu pro rovnost žen a mužů schváleného na konferenci COP25 a dohodnout se na novém pracovním programu pro rovnost žen a mužů a souvisejícím akčním plánu na období po roce 2024; naléhavě vyzývá členské státy a Komisi, aby zvýšily úsilí o dosažení cílů stanovených v Akčním plánu EU pro rovnost žen a mužů III;

107. domnívá se, že je nutné rozšířit a usnadnit přístup žen k financování inkluzivních opatření v oblasti klimatu, a konstatuje, že ženy mají mnohem omezenější přístup k finančním zdrojům na projekty v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a jejího zmírňování; naléhavě vyzývá EU a členské státy, aby podávaly zprávy o tom, zda jejich příspěvky na financování opatření v oblasti klimatu zohledňují rovnost žen a mužů, a aby posílily soudržnost mezi podporou rovnosti žen a mužů a podporou klimatu prostřednictvím nástrojů vnější činnosti a EIB;

108. zdůrazňuje, že je důležité zvýšit účast žen na rozhodování v kontextu diplomatické činnosti v oblasti klimatu, včetně delegací COP a vedení na všech úrovních opatření v oblasti klimatu; vyzývá všechny smluvní strany, aby usilovaly o rovné zastoupení žen a mužů ve svých delegacích a na všech úrovních rozhodování a jednání o změně klimatu; naléhavě vyzývá všechny smluvní strany, aby určily vnitrostátní kontaktní místa pro otázky rovnosti žen a mužů a změny klimatu a aby navýšily příslušné zdroje, odbornou přípravu a podporu, a to i v EU;

109. zdůrazňuje, že adaptační kapacita a zranitelnost se liší podle pohlaví, věku, schopností, rasy a profese; vyzývá proto všechny smluvní strany, aby v rámci svých vnitrostátních adaptačních plánů, sdělení o přizpůsobení se změně klimatu a vnitrostátně stanovených příspěvků posuzovaly potřeby zranitelných skupin obyvatelstva, reagovaly na ně a upřednostňovaly je;

([36]) Mediterranean Experts on Climate and environmental Change (MedECC), „Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region. A preliminary assessment by the MedECC Network Science-policy interface – 2019“, 2019.

110. zdůrazňuje, že je třeba urychlit opatření ke snižování rizika katastrof, která by zohledňovala genderové aspekty, a tím i uplatňování sendajského rámce s ohledem na genderové aspekty; vyzývá k tomu, aby bylo vyvinuto další úsilí v souvislosti se stanovením priorit a zohledněním genderových aspektů v oblasti připravenosti na katastrofy, zejména tím, že se budou používat rozčleněné soubory údajů o snižování rizika katastrof;

Průmysl, malé a střední podniky a konkurenceschopnost

111. domnívá se, že konference COP29 je důležitým krokem, který byl přijat od podepsání Pařížské dohody v roce 2015; poukazuje na to, že v rámci boje proti změně klimatu je nutné se zaměřit na snížení energetické chudoby, zvýšení odolnosti a konkurenceschopnosti průmyslu EU a malých a středních podniků a na poskytnutí příležitostí pro průmysl EU a malé a střední podniky, které by mohly vzniknout, pokud by se tvůrci právních předpisů zasadili o včasné přijetí cílených, přiměřených opatření založených na solidaritě a o vytvoření stabilního předpověditelného rámce týkajícího se transformace; vyzývá všechny smluvní strany UNFCCC, aby se zavázaly k uplatňování těchto přiměřených opatření a kroků;

112. zdůrazňuje, že správně navržená opatření mohou zajistit, aby šla klimatická opatření ruku v ruce s opatřeními v oblasti ochrany klimatu, inovací, dekarbonizace, vytváření pracovních míst a zvyšování konkurenceschopnosti; připomíná, že investice do inovativního udržitelného průmyslu a technologií povedou spolu s čistou a spravedlivou transformací k tomu, že naše klima a hospodářství bude prosperovat a že budou zajištěna kvalitní pracovní místa a dobré sociální podmínky;

113. domnívá se, že k tomu, aby veřejnost i nadále podporovala činnost zaměřenou na ochranu klimatu je nanejvýš důležité, aby EU zajistila spravedlivou a rychlou transformaci, šla příkladem, zajistila si výhodu spojenou s přijetím urychlených kroků a zároveň ochránila vnitřní trh před nekalou konkurencí ze strany třetích zemí a vytvořila rovné podmínky pro evropský průmysl na mezinárodní úrovni, zejména tím, že bude řešit vysoké ceny energie, které v současné době omezují její konkurenceschopnost;

114. domnívá se, že k tomu, aby se EU stala nejpozději do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem a aby došlo ke zvýšení její konkurenceschopnosti, je nutné provést důkladnou průmyslovou reformu a zajistit, aby se většina odvětví této změně přizpůsobila; domnívá se, že vzhledem k různé startovní pozici členských států budou k podpoře transformace energetického systému nutné rozsáhlé investice; vyzývá EU, aby zvážila možnost lepší adaptace svého finančního rámce na Pařížskou dohodu;

115. zdůrazňuje, že by se měla EU vynasnažit zachovat si při přechodu na hospodářství s nulovými čistými emisemi skleníkových plynů svou vedoucí úlohu a konkurenceschopnost svého průmyslu a malých a středních podniků na celém světě; poukazuje na to, že k tomu, aby EU znovu získala vedoucí postavení v některých oblastech a aby si jej zachovala a případně rozšířila, je nutné zajistit inovace;

116. zdůrazňuje, že průmysl a malé a střední podniky procházejí výraznou transformací, která má vést k hospodářství s nulovými čistými emisemi; poukazuje na to, že je nutné poskytnout příslušné nástroje a podpořit fázi transformace a zároveň inovace a konkurenceschopnost; připomíná, že v rámci této transformace je nutné, aby tvůrci právních předpisů poskytly malým a středním podnikům podporu a pobídky, zejména tím, že jim zajistí přístup k financování udržitelných technologií, služeb a postupů, že zjednoduší administrativní postupy a poskytnou jim rovné příležitosti při zadávání veřejných zakázek;

117. zdůrazňuje, že je třeba rychle dekarbonizovat evropský průmysl, posílit přitom jeho konkurenceschopnost a udržet podporu EU pro toto úsilí; v této souvislosti připomíná přijetí aktu o průmyslu pro nulové čisté emise a konstatuje, že bylo oznámeno, že má být vypracován budoucí akt o akcelerátoru dekarbonizace průmyslu a nová dohoda o čistém průmyslu, přičemž jejich cílem je směrovat investice do infrastruktury a průmyslu, zejména do energeticky náročných odvětví, a podporovat hlavní trhy v oblasti vývoje, výroby a šíření čistých technologií v průmyslu; domnívá se, že Inovační fond EU by měl dále podporovat rozšiřování čistých a inovativních technologií a jejich dodavatelských řetězců;

118. zdůrazňuje, že při mitigaci emisí z procesů v průmyslových odvětvích, v nichž je obtížné snížit emise, a při snižování nevyhnutelných emisí může hrát roli hospodaření s uhlíkem; v této souvislosti bere na vědomí nedávnou strategii průmyslového hospodaření s uhlíkem, jejímž cílem je vypracovat akční plán EU na zvýšení zachycování, ukládání, přepravy a využívání emisí CO_2 z průmyslových zařízení a zařízení na výrobu energie a na odstraňování CO_2 z atmosféry;

119. zdůrazňuje, že na podporu transformace v rámci příštího víceletého finančního rámce jsou zapotřebí odpovídající finanční zdroje, a to i prostřednictvím zvláštních nástrojů financování, které budou účinně řešit potřeby financování evropského průmyslu;

120. uznává zásadní úlohu malých a středních podniků, zejména mikropodniků a začínajících podniků při podpoře a realizaci inovací, zaměstnanosti a růstu a při vedení digitální a ekologické transformace prostřednictvím inovací a špičkových technologických řešení; zdůrazňuje, že malé a střední podniky potřebují jasné, konzistentní a předvídatelné právní předpisy, aby mohly růst a vytvářet pracovní místa; zdůrazňuje specifické překážky, kterým tyto společnosti čelí v přístupu k finančním nástrojům a veřejnému a soukromému kapitálu;

121. zdůrazňuje, že je třeba podporovat konkurenceschopné trhy s komoditami a vzácnými kovy, které jsou pro ekologickou transformaci zásadně důležité; zdůrazňuje, že pokračující závislost na několika málo dodavatelích negativně ovlivňuje průmysl EU, a vyzývá k diverzifikaci dodavatelů; vítá v tomto ohledu přijetí nařízení o kritických surovinách a záměr Komise navrhnout nový akt o oběhovém hospodářství; zdůrazňuje zásadní význam oběhového hospodářství pro dosažení co nejvyšší účinnosti zdrojů a nezávislosti, pokud jde o kritické suroviny; poukazuje na to, že je třeba zlepšit mezinárodní dodávky, a to i prostřednictvím nadcházejících partnerství v oblasti čistého obchodu a investic, a zároveň zajistit, aby byly uplatňovány stejné sociální a environmentální normy a normy v oblasti lidských práv, jaké platí v EU;

122. zdůrazňuje, že jsou potřebné zvláštní kvalifikační programy včetně programů rekvalifikace a prohlubování dovedností, jež jsou nezbytné pro posílení pracovní síly a uspokojení rostoucí poptávky po pracovní síle v oblasti čistých a inovativních technologií, energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie, renovací budov a ukládání energie; bere v tomto ohledu na vědomí význam akademií průmyslu pro nulové čisté emise; zdůrazňuje, že je třeba investovat do vzdělávání v oblasti přírodních věd, technologií, inženýrství a matematiky (STEM) s cílem naplňovat požadavky trhu práce a podporovat inovační potenciál EU; zdůrazňuje, že je při mapování nedostatku kvalifikovaných pracovníků a navrhování souboru politických nástrojů k jeho řešení důležité konzultovat všechny sociální partnery;

Energetická politika

123. se znepokojením konstatuje, že v posledních letech raketově rostou dotace na fosilní paliva ([37]); lituje, že po roce 2008 byly dotace na fosilní paliva na stabilní úrovni (přibližně 55–58 miliard EUR ročně) a v roce 2022 se zvýšily na 123 miliard EUR; v této souvislosti konstatuje, že současné investiční trendy nejsou v souladu s úrovněmi nutnými k tomu, aby svět dosáhl cílů dohodnutých na konferenci COP28, tedy ztrojnásobit kapacitu obnovitelných zdrojů energie a zdvojnásobit míru zvyšování energetické účinnosti, a že je nezbytné do roku 2030 zdvojnásobit stávající roční výdaje na výrobu, sítě a kapacity skladování energie z obnovitelných zdrojů ([38]);

124. poukazuje na nevyužitý potenciál geotermální energie, která by mohla výrazně přispět k dosažení cílů Pařížské dohody a energetické politiky EU; vybízí smluvní strany, aby si vyměňovaly osvědčené postupy, technologické know-how a výsledky výzkumu a inovací v oblasti geotermálních technologií;

125. připomíná energetické aspekty výsledku prvního globálního hodnocení v rámci konsensu z konference ve Spojených arabských emirátech, zejména přechod od fosilních paliv s cílem dosáhnout v souladu s vědeckými poznatky do roku 2050 nulových čistých emisí skleníkových plynů, ztrojnásobit celosvětovou kapacitu obnovitelných zdrojů a zdvojnásobit globální průměrný roční růst energetické účinnosti do roku 2030 a vyzývá k urychlení implementace a investic do čistých, udržitelných, bezpečných a energeticky účinných technologií a systémů; vyzývá k průběžnému hodnocení pokroku při dosahování těchto cílů;

126. upozorňuje na to, že je žádoucí, aby byl stanoven komplementární globální cíl šestinásobného zvýšení kapacity skladování energie v odvětví energetiky na 1 500 GW a obecněji zvýšení a obecněji cíl zvýšení flexibility systému do roku 2030 v souladu s cíli, na nichž se shodli ministři energetiky G7 v dubnu 2024; zdůrazňuje, že je třeba věnovat větší pozornost technologickým řešením zaměřeným na snížení emisí skleníkových plynů v atmosféře;

([37]) IEA, *Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022*, únor 2023.
([38]) IEA, *World Energy Investment 2024: Overview and key findings*, červen 2024.

127. poukazuje na význam globálního snížení emisí metanu v dodavatelských řetězcích fosilních paliv během přechodu na systémy čisté energie s cílem dosáhnout do roku 2030 úrovně celosvětového snížení emisí metanu o 75 %, jak se uvádí ve scénáři IAE pro nulové čisté emise do 2050; vyzývá signatáře Globálního metanového závazku, aby urychlili přijetí opatření k redukci emisí metanu do roku 2030; konstatuje, že nařízení o metanu ([39]) zavádí globální monitorovací nástroje pro zvýšení transparentnosti emisí metanu z dovozu ropy, plynu a uhlí do EU a k zajištění rovných podmínek pro hospodářské subjekty z EU i mimo ni, a to s přihlédnutím k bezpečnosti dodávek;

128. zdůrazňuje, že změna klimatu a extrémní povětrnostní jevy mají stále závaznější dopady na naše energetické systémy, včetně výroby hydroelektrické energie, výnosů bioenergie, účinnosti tepelných elektráren a poptávky po vytápění a chlazení; konstatuje, že obnovitelné zdroje energie často mají proměnlivý výkon, a poukazuje proto na nutnost rozvíjet skladovací kapacity;

129. vyzdvihuje hloubkovou revizi právních předpisů EU v oblasti energetiky, která probíhá v rámci balíčku „Fit for 55“ a má za cíl tuto legislativu sladit s ambicióznějším cílem EU snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů nejméně o 55 % a nejpozději do roku 2050 dosáhnout klimatické neutrality; zdůrazňuje, že dosažení našich cílů v oblasti klimatu a energetiky závisí na účinném provádění balíčku „Fit for 55“; domnívá se, že další strany by měly vyvinout podobné a relevantní úsilí s podporou EU a ve spolupráci s ní;

130. vyzývá k tomu, aby oznámená průmyslová dohoda o čistém průmyslu zajistila konkurenceschopnost průmyslových odvětví a posílila kvalitní pracovní místa pomocí odvětvových a meziodvětvových opatření tím, že ve spolupráci s průmyslem, sociálními partnery, finančními institucemi a všemi zúčastněnými stranami zajistí zjednodušení, investice a zabezpečení přístupu k cenově dostupným, udržitelným a bezpečným dodávkám energie a surovinám, s cílem podpořit naše průmyslová odvětví na jejich cestě ke klimaticky neutrální budoucnosti s obchodním odůvodněním;

131. zdůrazňuje ústřední úlohu energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie, diverzifikovaného energetického systému a nízkouhlíkových zdrojů energie při přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku; uznává však, že je důležité, jak to učinila EU v rámci balíčku „Fit for 55“, sladit politiky a opatření v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti s cílem dosáhnout nejpozději do roku 2050 klimatické neutrality a dodržovat Pařížskou dohodu, čímž se využije příležitosti současného poklesu nákladů na obnovitelné zdroje energie a technologie skladování energie; vítá v tomto ohledu přijetí naléhavé a cílené reformy uspořádání trhu s elektřinou, jejímž cílem je přispět mimo jiné k posílení výroby energie z obnovitelných zdrojů, posílit postavení a ochranu spotřebitelů a snížit závislost účtů spotřebitelů a podniků za energii na krátkodobých výkyvech cen;

132. připomíná, že se Unie zavázala k dodržování zásady „energetická účinnost v první řadě“, která bere v potaz nákladovou efektivnost, účinnost systému, skladovací kapacity, flexibilitu na straně poptávky a bezpečnost dodávek energie;

133. zdůrazňuje, že jsou zapotřebí významné veřejné a soukromé investice do energetické sítě EU a související infrastruktury s cílem umožnit jejich modernizaci a rozšíření a další flexibilní integraci obnovitelných zdrojů energie, opatření v oblasti účinnosti a řešení ukládání s cílem poskytnout našim občanům a průmyslu čistou, dostatečnou, bezpečnou a cenově dostupnou energii; zdůrazňuje zejména, že je třeba modernizovat elektrickou síť EU tak, aby odpovídala podstatnému nárůstu kapacity obnovitelných zdrojů energie, proměnlivosti ve výrobě, měnícím se vzorcům toku elektrické energie v celé Evropě a novým požadavkům; připomíná, že je důležité odstranit překážky, včetně složitosti povolovacích postupů pro elektroenergetickou infrastrukturu, dále integrovat energetické systémy členských států, čímž se zvýší potenciál Unie pro výrobu čisté energie, a stimulovat zavádění propojení; zdůrazňuje, že je třeba, aby členské státy splnily cíl 15 % propojení elektrických sítí do roku 2030;

134. zdůrazňuje, že k dosažení nulových čistých emisí skleníkových plynů na celosvětové úrovni do roku 2050 budou nutná koordinovaná globální opatření a že rozvojové země budou k ekologické transformaci potřebovat mezinárodní pomoc; zdůrazňuje, že je důležité posílit úzkou přeshraniční spolupráci a sdílet s mezinárodními partnery osvědčené postupy v oblasti tvorby politik, vědy a přenosu technologií;

([39]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1787 ze dne 13. června 2024 o snižování emisí metanu v odvětví energetiky a o změně nařízení (EU) 2019/942, Úř. věst. L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

135. podtrhuje, že je třeba podporovat partnerství se zeměmi mimo EU, pokud jde o vnější rozměry politik na poli energetiky; bere na vědomí úsilí EU o vytváření aliancí spojených s energetikou, a to s perspektivou udržitelného rozvoje;

136. bere na vědomí prohlášení, které na konferenci COP28 ([40]) vydalo více než 20 zemí, včetně 12 členských států EU a Ukrajiny, o ztrojnásobení celosvětové jaderné kapacity do roku 2050;

137. vyzdvihuje ústřední úlohu, kterou v úspěšné globální transformaci energetiky musí hrát občané a místní komunity, a specifické překážky, kterým musí čelit, pokud chtějí získat přístup k finančním nástrojům a veřejnému a soukromému kapitálu; zdůrazňuje význam právních předpisů EU, které pro občany stanovují rámec pro výrobu, vlastní spotřebu, skladování a prodej energie z jejich vlastních obnovitelných zdrojů a pro poskytování služeb v oblasti reakce na poptávku a energetické účinnosti občanům, jakož i jiným subjektům; zdůrazňuje, že legislativní acquis EU představuje osvědčené postupy, které lze předat mezinárodním partnerům, jež se snaží urychlit svou ekologickou transformaci sociálně spravedlivým a demokratickým způsobem;

Výzkum, inovace, digitální technologie a politika pro oblast vesmíru

138. oceňuje úlohu programu Copernicus a nového znalostního střediska EU pro pozorování Země z hlediska monitorování území, atmosféry a mořského prostředí; zdůrazňuje význam kapacit satelitního pozorování pro monitorování, modelování, předvídání a podporu tvorby politik týkajících se změny klimatu, včetně monitorování emisí metanu, událostí s extrémně vysokými emisemi a propadů uhlíku; zdůrazňuje, že je třeba podporovat společné výzkumné programy za účelem rozvoje technologií a infrastruktury, které jsou zaměřeny jak na vesmír, tak i na ochranu klimatu; poukazuje na význam partnerství veřejného a soukromého sektoru pro podporu spolupráce mezi vládou a komerčními kosmickými agenturami; zdůrazňuje, že je třeba dosáhnout skutečné strategické autonomie EU, pokud jde o družice, a dále investovat do kosmické ekonomiky;

139. připomíná, že výzkum a inovace významně přispívají k plnění cílů stanovených v Pařížské dohodě a cílů Zelené dohody pro Evropu; zdůrazňuje, že naprostá většina výzkumu a inovací, kterých je zapotřebí k dosažení nulových čistých emisí do roku 2050, nás stále ještě čeká; vyjadřuje politování nad tím, že EU dosud nesplnila svůj dlouhodobý cíl každoročně investovat 3 % HDP do výzkumu a vývoje, a vyzývá k novým přístupům ke zvýšení výdajů na průmyslový výzkum a vývoj;

140. vítá, zejména v tomto ohledu, úlohu programu Horizont Evropa a jeho partnerství, jako jsou společné podniky a znalostní a inovační společenství Evropského inovačního a technologického institutu, při podpoře spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem s cílem přispět k dosažení klimatické neutrality a ekologické transformace a zároveň zajistit, aby inovace byly udržitelné, dostupné, přístupné a cenově přijatelné pro všechny;

141. zdůrazňuje, že je třeba získat více veřejných i soukromých investic pro oblast výzkumu, inovací a zavádění nových udržitelných technologií, a to i v odvětvích s vysokým podílem lidské práce, a pro oblast modernizace a případně budování nezbytných nových sítí a projektů infrastruktury, které přispívají k plnění cílů Zelené dohody pro Evropu a Pařížské dohody;

142. poukazuje na to, že je důležité zajistit ucelenost a soudržnost pobídek na podporu čistých a inovativních technologií, aby bylo možné dosáhnout cílů stanovených pro roky 2030 a 2050, a to širokým zaváděním již rozvinutých technologií a investicemi do technologií nových, které mohou být zapotřebí k dosažení klimatické neutrality Unie nejpozději do roku 2050;

143. zdůrazňuje, že EU musí spolupracovat na výzkumu v oblasti technologií, průmyslu a inovací, aby se výrazně podílela na naplňování Pařížské dohody; žádá, aby byla uvedena do praxe ohlášená Strategie pro evropské vědy o živé přírodě; vyzývá Komisi, aby podporovala strategická partnerství v oblasti výzkumu s cílem vytvořit v Evropě rovné podmínky;

([40]) Ministerské prohlášení o ztrojnásobení kapacity jaderné energie, podepsané dne 2. prosince 2023.

144. poukazuje na to, že digitalizace je jedním z klíčových faktorů napomáhajících integraci energetického systému, neboť umožňuje dynamický a vzájemně propojený pohyb nosičů energie, propojení rozmanitějších trhů, poskytování údajů nezbytných pro vyrovnání nabídky a poptávky a optimalizaci správy sítí; zdůrazňuje potenciál digitálních technologií v oblasti zvyšování energetické účinnosti, a tím i snižování celkových emisí skleníkových plynů, přičemž uznává naléhavou potřebu přijmout udržitelné postupy s cílem minimalizovat stále vyšší uhlíkovou stopu a spotřebu zdrojů v oblasti digitalizace a informačních a komunikačních technologií, zejména pokud jde o datová centra a další výpočetní infrastrukturu; připomíná, že cílem EU je zajistit, aby byla datová centra nejpozději do roku 2030 klimaticky neutrální a vysoce energeticky účinná, v souladu s Digitální strategií;

Úloha Evropského parlamentu na konferenci COP29

145. domnívá se, že Parlament by měl na konferenci COP29 tvořit nedílnou součást delegace EU, neboť při uzavírání mezinárodních dohod je nutný jeho souhlas a jako jeden ze spolunormotvůrců hraje ústřední úlohu při provádění Pařížské dohody v EU; očekává proto, že mu bude umožněno, aby se na konferenci COP29 v Baku účastnil koordinačních schůzek EU, a že mu bude zaručen přístup ke všem přípravným dokumentům; zavazuje se, že bude jednat nezávisle a bez střetu zájmů;

°
° °

146. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a sekretariátu Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, a žádá, aby bylo zasláno i všem smluvním stranám úmluvy, které nejsou členy EU.